

PRIRUČNIK za rad nacionalnih vijeća nacionalnih manjina u Republici Srbiji

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

Ministarstvo za ljudska i manjinska
prava i društveni dijalog

PRIRUČNIK
za
rad nacionalnih vijeća nacionalnih manjina
u Republici Srbiji

Naziv publikacije na srpskom jeziku: Priručnik za rad nacionalnih saveta nacionalnih manjina u Republici Srbiji

Ova publikacija je pripremljena uz finansijsku podršku Europske unije i Vijeća Europe. Stavovi izraženi u njoj odgovornost su autora i autorica i ne predstavljaju nužno službene stavove Europske unije ili Vijeća Europe.

Dopuštena je reprodukcija izvoda (do 500 riječi), osim u komercijalne svrhe, pod uvjetom da je očuvan integritet teksta, da se izvod ne koristi izvan konteksta, da ne daje nepotpune informacije niti na neki drugi način navodi čitatelja na pogrešne zaključke o njegovoj prirodi, opsegu ili sadržaju teksta. Izvor teksta uvijek je obvezno navesti na sljedeći način: „© Vijeće Europe, 2022“. Sve druge zahtjeve za reprodukciju/prijevod dijela i cijelog teksta treba uputiti na: Glavna uprava za komunikacije, Vijeće Europe (F-67075 Strasbourg Cedex ili na publishing@coe.int).

Svu ostalu korespondenciju koja se odnosi na ovu publikaciju treba uputiti na adresu: Glavna uprava za demokraciju Vijeća Europe, Odjel za borbu protiv govora mržnje i suradnju.

e-mail: horizontal.facility@coe.int

Dizajn i prijelom:
Dosije Studio, Beograd

© Vijeće Europe, travanj 2022. Sva prava pridržana. Licencirano Europskoj uniji pod uvjetima.

SADRŽAJ

U V O D	1
1. CILJ I NAMJENA PRIRUČNIKA	2
2. OPĆE NAPOMENE	3
3. STATUSNA PITANJA NACIONALNIH VIJEĆA NACIONALNIH MANJINA	4
4. FINANCIRANJE NACIONALNIH VIJEĆA	22
5. NACIONALNA VIJEĆA U PODRUČJU OBRAZOVANJA	24
5.1. Davanje mišljenja	26
5.2. Davanje prijedloga	35
6. NACIONALNA VIJEĆA U PODRUČJU SLUŽBENE UPORABE JEZIKA I PISMA	41
6.1. Samostalno odlučivanje	43
6.2. Davanje prijedloga	46
7. NACIONALNA VIJEĆA U PODRUČJU KULTURE	54
7.1. Imenovanje članova upravnog odbora	55
7.2. Davanje mišljenja	56
8. NACIONALNA VIJEĆA U PODRUČJU INFORMIRANJA	64
9. NACIONALNO VIJEĆE I NEOVISNA TIJELA	71
9.1. Pučki pravobranitelj	71
9.2. Povjerenik za zaštitu ravnopravnosti	75

[AB1]

UVOD

Republika Srbija već dulje vrijeme nedvosmisleno i konkretno pokazuje svoju odlučnost i opredijeljenost za potpunu, pravodobnu i učinkovitu zaštitu sloboda i prava pripadnika nacionalnih manjina koji u njoj žive.

Dio tog opredjeljenja jest neprekidan razvoj i poboljšanje pravnog okvira koji omogućuje očuvanje individualnoga i kolektivnoga identiteta pripadnika nacionalnih manjina.

Navedeni napredak na normativnoj razini istodobno znači povećanje broja pravnih propisa, njihove složenosti kao i sveza među njima. Zbog toga se svakodnevno ulažu naponi da unaprjeđenje pravnih propisa, zajedno i istodobno, prati i poboljšanje u njihovoj primjeni. Jedan od tih napora jest i izrada ovog Priručnika. Njegova primjena treba dovesti do toga da nacionalna vijeća javne ovlasti obavljaju podjednako učinkovito i djelotvorno.

Ona postoje i rade u dinamičnom društvenom i pravnom okružju, koje se često mijenja, katkada neovisno o njihovim željama i interesima, što može utjecati i najčešće utječe na njihov rad, bez razlike je li riječ o ostvarivanju prava ili ispunjavanju obveza.

Zbog toga je vrlo važno kontinuirano jačati i poboljšati institucionalne kapacitete za budućnost ostvarivanja i zaštite sloboda i prava pripadnika nacionalnih manjina, kao i njihov daljnji razvoj. Posebice, jačanje i poboljšanje institucionalnoga kapaciteta nacionalnih vijeća nacionalnih manjina, koja trebaju imati odlučujuću ulogu u zaštiti i ostvarivanju prava svojih pripadnika.

1. CILJ I NAMJENA PRIRUČNIKA

Ovaj Priručnik ne teži postati nezaobilazan dio akademskih ili teorijskih rasprava. Njegova je osnovna svrha postati korisno sredstvo nacionalnim vijećima nacionalnih manjina, odnosno njihovim predstavnicima i članovima, kao oblik pomoći i potpore, ponuditi praktične upute i savjete koji do sada nisu postojali ili pak postoje, ali nisu jedinstveno i općeprihvaćeno obrađeni.

Osnovna je namjena Priručnika omogućiti korisnicima da na jednome mjestu pronađu primjere akata koje nacionalna vijeća nacionalnih manjina, sukladno propisima, mogu donijeti kao i savjete koje korake i aktivnosti trebaju poduzeti kako bi pravodobno, potpuno i učinkovito obavljali neke od javnih ovlasti koje su im povjerene. Uz pomoć Priručnika nacionalna vijeća nacionalnih manjina mogu, uz minimalne dopune i izmjene ponuđenih akata, konkretnim podacima[AB2] jednostavnije i učinkovitije ostvariti povjerene im javne ovlasti.

Cilj koji Priručnik želi postići jest da sva ili velika većina zainteresiranih nacionalnih vijeća nacionalnih manjina njegovom primjenom postignu što je moguće viši stupanj učinkovitosti u obavljanju javnih ovlasti, ujednačenosti u obraćanju nadležnim državnim tijelima i postupanja koja su sukladna primjerima najbolje prakse radi dostizanja najviših međunarodnih standarda.

2. OPĆE NAPOMENE

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog, obavljajući poslove iz svoje nadležnosti, uočilo je da nakon usvajanja izmjena i dopuna seta postojećih manjinskih zakona i provedenih izbora za nacionalna vijeća nacionalnih manjina 2018. godine postoji potreba da se neka od najvažnijih pitanja povezanih s radom nacionalnih vijeća nacionalnih manjina preciznije obrade, naglase i praktičnije predstave.

U sklopu projekta Vijeća Europe i Europske unije – Promocija različitosti i ravnopravnosti – nastao je i ovaj priručnik prema područjima u kojima nacionalna vijeća obavljaju svoje ovlasti s modelima akata.

3. STATUSNA PITANJA NACIONALNIH VIJEĆA NACIONALNIH MANJINA

Kada je riječ o pravnoj prirodi nacionalnih vijeća nacionalnih manjina, u javnoj su uporabi ravnopravno zastupljeni izrazi „tijelo kulturne samouprave“ i „oblik kulturne autonomije“.

Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina

(Sl. glasnik RS, br. 72/2009, 20/2014 – odluka US, 55/2014 i 47/2018)

Članak 1a.

„Nacionalno je vijeće **organizacija** kojoj se zakonom povjeravaju **određene javne ovlasti...**“

Javne ovlasti koje se povjeravaju nacionalnim vijećima nacionalnih manjina određene su dvostruko:

- prema funkciji/sadržaju

Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina

(Sl. glasnik RS, br. 72/2009, 20/2014 – odluka US, 55/2014 i 47/2018)

„Članak 1a.

... da **sudjeluje u odlučivanju** ili da **samostalno odlučuje o...**“

- prema područjima

Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina

(Sl. glasnik RS, br. 72/2009, 20/2014 – odluka US, 55/2014 i 47/2018)

„Članak 1a.

... o pojedinim pitanjima iz područja **kulture, obrazovanja, informiranja i službene uporabe jezika i pisma...**“

- prema svrsi i cilju koji se želi postići

Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina

(Sl. glasnik RS, br. 72/2009, 20/2014 – odluka US, 55/2014 i 47/2018)

„Članak 1a.

... radi **ostvarivanja kolektivnih prava** nacionalne manjine **na samoupravu u tim područjima.**“

Jedna je od osnovnih obveza nacionalnih vijeća osigurati **javnost njihova rad.**

Javnost rada osnovni je preduvjet za stvaranje povjerenja, državnih tijela i pripadnika njihove nacionalne manjine, u njihove rezultate, učinkovitost i pravodobnost postupanja nacionalnih vijeća pri obavljanju javnih ovlasti koje su mu povjerene.

Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina

(Sl. glasnik RS, br. 72/2009, 20/2014 – odluka US, 55/2014 i 47/2018)

„Članak 8a.

Rad je nacionalnog vijeća **javan.**

Sve odluke i akti nacionalnog vijeća **objavljaju se najkasnije u roku od 10 dana od dana stupanja na snagu, odnosno njihova donošenja, na mrežnoj stranici** nacionalnog vijeća... ili **na drugi način određen statutom.**“

PONEDJELJAK UTORAK SRIJEDA ČETVRTAK PETAK SUBOTA NEDJELJA						
	odluka/akt donesen					
					X	

U svezi s ispunjenjem ove obveze važno je naglasiti sljedeće:

- da za provedbu ove obveze pravodobno planiraju sredstva u svojim proračunima
- da obveza objavljivanja dokumenata za koje je prema općim aktima vijeća potrebno naknadno potvrđivanje, odobrenje, odnosno usvajanje nastupa nakon predmetne aktivnosti i
- da je potrebno da vijeća osim objavljivanja akata omoguće članovima uvid u dokumentaciju koja je nastala u radu Vijeća, kao i da im na njihov zahtjev dostave preslike. Prema podacima dostupnim na službenim mrežnim stranicama nacionalnih vijeća, rijetki su oni koji obvezu, propisanu navedenim člankom, ispunjavaju na način koji omogućuje najveći mogući stupanj javnosti – objavljivanjem svih donesenih odluka i akata na njihovim službenim mrežnim stranicama.

Nacionalno vijeće **pravna** je **osoba**, u obliku **organizacije** koja ima zakonom propisana prava i obveze. Istodobno, nacionalna se vijeća razlikuju i jasno su, na osnovi Zakona, razgraničena od ostalih organizacija, osobito od onih na koje pomisli najveći broj građana laika, npr. organizacija civilnog društva, jer su ona organizacija *sui generis*.

Nacionalno vijeće status pravne osobe stječe upisom u **Registar nacionalnih vijeća** koji u ovom trenutku vodi **Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog**. Registar se vodi dvostruko:

- u obliku knjige tvrdog uveza i
- u obliku elektroničke baze podataka.

Podaci koji su upisani u Registar **javni** su.

Podaci iz registra koji se vode u obliku elektroničke baze podataka dostupni su javnosti u dokumentu „**Izvod iz Registra nacionalnih vijeća**“ koji se može pronaći na službenoj mrežnoj adresi <http://mduls.gov.rs/wp-content/uploads/Izvod-iz-Registar-nacionalnih-saveta-5.3.2020.pdf>.

Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina

(Sl. glasnik RS, br. 72/2009, 20/2014 – odluka US, 55/2014 i 47/2018)

„Članak 3.

PONEDJELJAK		UTORAK	SRIJEDA	ČETVRTAK	PETAK	SUBOTA
NEDJELJA						
		1. saziv izabran predsjednik NV-a				
	X					

--	--	--	--	--	--	--

Nacionalno vijeće upisuje se u Registar na osnovi **prijave** za upis koju predsjednik nacionalnog vijeća **podnosi Ministarstvu** u roku **od 5 dana od dana** kada je **prvi saziv** nacionalnog vijeća **izabrao predsjednika** nacionalnog vijeća.“

NAPOMENA: Općenito govoreći, rokovi koji su propisani za obavljanje javnih ovlasti kratki su tako da ne osiguravaju uvijek dovoljno vremena nacionalnim vijećima za detaljno i potpuno razmatranje predmeta i donošenje odgovarajućih odluka. Posebice kada se imaju na umu kapaciteti i uvjeti u kojima rade nacionalna vijeća. Potrebno je razmisliti o njihovu reguliranju na nov i drukčiji način.

Obrazac prijave koji se spominje u citiranom članku dio je **Pravilnika o načinu upisa i vođenju Registra nacionalnih vijeća** (*Sl. glasnik RS*, br. 72/2014 i 61/2018). Da bi prijava dovela do rezultata, tj. stjecanja statusa pravne osobe, potrebno je, osim zahtjeva da bude potpuno i točno popunjena, uz nju podnijeti **priloge** koji su neizostavni i čije je **dostavljanje propisano kao obvezno**.

Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina

(*Sl. glasnik RS*, br. 72/2009, 20/2014 – odluka US, 55/2014 i 47/2018)

„Članak 3.

Uz prijavu za upis podnosi se:

- a. **zapisnik sa sjednice na kojoj je konstituiran prvi saziv** nacionalnog vijeća
- b. **dva primjerka statuta** nacionalnog vijeća i
- c. **odluka o izboru predsjednika** nacionalnih vijeća.“

Odredbom podzakonskog akta taksativno su navedeni svi dokazi koje je potrebno dostaviti uz prijavu za upis nacionalnog vijeća u Registar.

Pravilnik o načinu upisa i vođenju Registra nacionalnih vijeća

(Sl. glasnik RS, br. 72/2014 i 61/2018)

„Članak 9.

Uz prijavu za upis podnosi se:

- a. zapisnik sa sjednice na kojoj je konstituiran prvi saziv nacionalnog vijeća
- b. dva primjerka statuta nacionalnog vijeća
- c. odluka o izboru predsjednika nacionalnih vijeća
- d. **ovjerena preslika osobne iskaznice predsjednika** nacionalnog vijeća i
- e. **dokaz o uplati republičke administrativne pristojbe.**“

NAPOMENA: Prijavu za upis podataka u Registar nacionalnih vijeća podnose nacionalne manjine koje prvi put osnivaju nacionalno vijeće, dakle koje su prvi put izabrane na izborima, dok svi ostali (nakon provedenih izbora i naknadno tijekom trajanja mandata) podnose prijavu za upis izmjena podataka.

Naime, svi podaci koji su na osnovi prijave upisani u Registar mogu biti izmijenjeni ovisno o tome postoji li potreba za tim (npr. statut nacionalnog vijeća, predsjednik, sjedište i drugi podaci). **Pravu** nacionalnog vijeća da promijeni svoje podatke odgovara njegova **obveza prijave promjene** tih podataka radi **upisa u Registar nacionalnih vijeća.**

Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina

(Sl. glasnik RS, br. 72/2009, 20/2014 – odluka US, 55/2014 i 47/2018)

„Članak 4a.

Nacionalno vijeće **dužno** je podnijeti **prijavu za upis promjene podataka** koji su upisani u Registar u roku od **deset dana od dana promjene**.

Uz prijavu za upis promjene podataka dostavlja se i **dokaz o promjeni**, a uz prijavu za upis **izmjene i dopune statuta** dostavlja se **zapisnik sa sjednice** na kojoj su izmjene i dopune statuta usvojene i **dva primjerka odluke** o izmjenama i dopunama statuta...”

	PONEDJELJAK	UTORAK	SRIJEDA	ČETVRTAK	PETAK	SUBOTA
dan promjene podataka						
				X		

I u ovom su slučaju odredbom podzakonskog akta taksativno navedeni svi dokazi koje je potrebno dostaviti uz prijavu za upis promjena podataka u Registru.

Pravilnik o načinu upisa i vođenju Registra nacionalnih vijeća

(Sl. glasnik RS, br. 72/2014 i 61/2018)

„Članak 11.

Uz prijavu za promjenu podataka u Registru podnosi se:

- a. **zapisnik sa sjednice** na kojoj je donesena odluka o promjeni podataka, **u izvorniku** odnosno **ovjerenom prijepisu**
- b. **odluka** o promjeni podataka
- c. **dokaz** o promjeni podataka i
- e. **dokaz o uplati republičke administrativne pristojbe.**“

Obrazac prijave za upis podataka dio je Pravilnika, dok s druge strane Pravilnik nije propisao obvezni oblik **Obrasca prijave za promjenu podataka**. To je i razlog zašto Priručnik predlaže Model obrasca prijave za upis promjene podataka u Registru nacionalnih vijeća.

Model Obrasca prijave za upis promjene podataka

**MINISTARSTVO ZA LJUDSKA I MANJINSKA PRAVA I DRUŠTVENI
DIJALOG**

Bulevar Mihajla Pupina 2

BEOGRAD

PRIJAVA

ZA

**UPIS PROMJENE PODATAKA NACIONALNOG VIJEĆA NACIONALNE
MANJINE U REGISTAR NACIONALNIH VIJEĆA**

1) Sjedište i adresa nacionalnog vijeća nacionalne manjine

2) Predsjednik nacionalnog vijeća nacionalne manjine (ime i prezime,
adresa prebivališta i JMBG)

3) Datum donošenja statuta nacionalnog vijeća nacionalne manjine,
odnosno njegovih izmjena i dopuna

4) Datum održavanja konstituirajuće sjednice (**Napomena: Nakon
svakoga izbornog ciklusa u Registar se upisuje datum kada je
konstituiran nov saziv nacionalnog vijeća.**)

Istodobno s potpisivanjem ove prijave obaviješten sam o obradi osobnih podataka i pristajem da se podaci iz ove prijave, kao i priloga podnesenih uz nju, obrađuju sukladno zakonu koji regulira obradu podataka.

Prilog¹:

- zapisnik s konstituirajuće sjednice nacionalnog vijeća
- zapisnik sa sjednice na kojoj je donesena odluka o promjeni podataka / izmjenama i/ili dopunama statuta nacionalnog vijeća, u izvorniku / ovjerenj preslici
- dva primjerka odluke o izmjenama i/ili dopunama statuta / odluka o izboru predsjednika nacionalnih vijeća / odluka o promjeni podataka
- dokaz o promjeni podataka
- dva primjerka novog / izmjena ili dopuna statuta nacionalnog vijeća
- ovjerena preslika osobne iskaznice predsjednika nacionalnog vijeća
- dokaz o uplati republičke administrativne pristojbe.

Napomenuto je da je preduvjet pravodobnoga, učinkovitoga i potpunoga ostvarivanja zaštite prava pripadnika nacionalne manjine poštovanje načela „dobre uprave“ u radu nacionalnih vijeća. Pregledom javno dostupnih podataka i dokumenata može se uočiti:

- da većina akata većine nacionalnih vijeća **u svojim dispozitivima nema izreke o nekim pitanjima** koja bi trebala u njima biti riješena i propisana i
- da većina akata većine nacionalnih vijeća **ne sadrži obrazloženja**, a oni rijetki koji ih imaju u svojim **obrazloženjima ne obrađuju sva relevantna pitanja ili ne pružaju odlučne činjenice o tome zašto su konkretne odluke donesene.**

¹ Zaokružiti jednu od ponuđenih opcija, ovisno o vrsti podataka koja se mijenja.

Model Odluke o promjeni podataka br. 1a

NACIONALNO VIJEĆE _____

NACIONALNE MANJINE

Republika Srbija

Broj: _____

Datum: _____

Mjesto: _____

Na osnovi članka 7. stavka 3. i članka 8. stavka 3. Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina (*Službeni glasnik RS*, br. 72/2009, 20/2014 – odluka US, 55/2014 i 47/2018) (u daljnjem tekstu: Zakon), a sukladno članku ___ Statuta Nacionalnog vijeća _____ nacionalne manjine (broj: _____ od _____ 20_____. godine) (u daljnjem tekstu: Statut) i člankom _____ Poslovnika o radu Nacionalnog vijeća nacionalne manjine (broj: _____ od _____ 20_____. godine) (u daljnjem tekstu: Poslovnik)², Nacionalno vijeće _____ nacionalne manjine (u daljnjem tekstu: Vijeće), na sjednici održanoj dana _____ 20 _____. godine, donijelo je sljedeću

ODLUKU

I.

Za predsjednika Vijeća izabran je _____ (ime i prezime), _____, iz _____ (naziv mjesta/općine/grada), ulica _____, JMBG _____

² Odabrali sve ili neke od ponuđenih opcija, ovisno o unutarnjoj organizaciji i načinu rada i odlučivanju nacionalnog vijeća nacionalne manjine.

_____, broj osobne iskaznice,
_____, član Vijeća.

II.

Mandat predsjednika može prestati istekom mandata Vijeća, izborom novog predsjednika, kao i nastupanjem drugih slučajeva proizašlih iz Zakona i Statuta.

III.

Izabrani predsjednik ima sva prava i dužnosti sukladna Zakonu i Statutu.

IV.

Izabrani predsjednik dužan je stupiti na dužnost odmah nakon donošenja konačnog Rješenja o upisu promjene podataka u Registru nacionalnih vijeća.

IV.

_____ (ime i prezime), _____, iz
_____ (naziv mjesta/općine/grada), ulica
_____, JMBG _____, broj
osobne iskaznice, _____, dosadašnjem
predsjedniku Vijeća prestaju sva prava i dužnosti danom donošenja
konačnog Rješenja o upisu promjene podataka u Registru nacionalnih
vijeća.

V.

Odluku, s nužnom dokumentacijom, dostaviti **Ministarstvu za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog** radi upisa promjene podataka u Registru nacionalnih vijeća.

VI.

Odluku objaviti na oglasnoj ploči i na službenim mrežnim stranicama
Vijeća.

Obrazloženje

Sukladno članku _____ Statuta i članku _____ Poslovnika Vijeća zamjenik predsjednika / dopredsjednik / _____ (slovima) (__) (brojem) članova Vijeća³ predložio je zakazivanje sjednice i izbor novog predsjednika Vijeća.

Sukladno odredbi članka _____ Statuta dostavljen je pisani prijedlog za izbor novog predsjednika nacionalnog vijeća koji je podnijelo i potpisalo _____⁴ članova Vijeća.

Sjednici Vijeća, održanoj dana _____, nazočili su _____ (slovima) (__) (brojem) od _____ (ukupan broj) članova Vijeća koji su se sukladno članku 7. stavka 3. i članku 8. stavka 3. Zakona izjašnjavali o predloženom kandidatu za novog predsjednika Vijeća.

Na početku sjednice predstavnik ovlaštenog predlagatelja usmeno je iznio razloge zbog kojih je zatražio zakazivanje sjednice i obrazložio prijedlog za izbor novog predsjednika Vijeća.

³ Izabrati jednu od ponuđenih opcija ovisno o načinu na koji je nacionalno vijeće Statutom/Poslovníkom propisalo tko su osobe ovlaštene za zakazivanje sjednice nacionalnog vijeća.

⁴ Popuniti brojem članova Vijeća koji su, suglasno odredbama Statuta, ovlaštene donijeti prijedlog za izbor predsjednika nacionalnog vijeća.

Nakon razmatranja dostavljene dokumentacije i rasprave, uzimajući u obzir iznesene razloge i stavove, nazočni su pristupili glasovanju.

Za kandidata _____ (ime i prezime),
_____, iz _____ (naziv
mjesto/općine/grada), ulica _____, JMBG
_____, broj osobne iskaznice,
_____, člana Vijeća, glasovalo je
_____ (slovima) () (brojem) članova Vijeća od ukupnog broja
nazočnih. Protiv predloženoga kandidata glasovalo je _____
(slovima) () (brojem) članova Vijeća od ukupnog broja nazočnih.
Suzdržanih članova Vijeća nije bilo.

Sukladno tome, a temeljem odredbe članka 7. stavka 3. i članka 8. stavka 3. Zakona, sukladno članku ___ Statuta i članku _____ Poslovnika Vijeća, donesena je odluka iz dispozitiva.

Odluku s potrebnom dokumentacijom dostaviti **Ministarstvu za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog** radi upisa promjene podataka u Registar nacionalnih vijeća i objaviti na oglasnoj ploči i službenoj mrežnoj stranici Vijeća.

Broj: _____

Datum: _____

Mjesto: _____

PREDSJEDNIK NACIONALNOG VIJEĆA / PREDSJEDAJUĆI SJEDNICE⁵

_____ (ime i prezime), član Vijeća

v. r.

⁵ Odabrati jednu od ponuđenih opcija, ovisno o konkretnoj situaciji.

Model Odluke o promjeni podataka br. 1b

NACIONALNO VIJEĆE _____

NACIONALNE MANJINE

Republika Srbija

Broj: _____

Datum: _____

Mjesto: _____

Na osnovi članka 8. stavka 4. Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina (*Službeni glasnik RS*, br. 72/2009, 20/2014 – Odluka US, 55/2014 i 47/2018) (u daljnjem tekstu: Zakon), a sukladno članku ___ Statuta Nacionalnog vijeća _____ nacionalne manjine (broj: _____ od _____ 20_____. godine) (u daljnjem tekstu: Statut) i člankom _____ Poslovnika o radu Nacionalnog vijeća nacionalne manjine (broj: _____ od _____ 20_____. godine) (u daljnjem tekstu: Poslovnik)⁶, Nacionalno vijeće _____ nacionalne manjine (u daljnjem tekstu: Vijeće), na sjednici održanoj dana _____ 20 _____. godine, donijelo je sljedeću

ODLUKU

I.

Predsjednik Vijeća _____ (ime i prezime),
_____ iz _____ (naziv
mjesto/općine/grada), ulica _____, JMBG
_____, broj osobne iskaznice,
_____, razrješuje se dužnosti.

⁶ Odabrati sve ili neke od ponuđenih opcija, ovisno o unutarnjoj organizaciji i načinu rada i odlučivanju nacionalnog vijeća nacionalne manjine.

II.

Do izbora novoga funkciju predsjednika Vijeća obavljat će zamjenik predsjednika / dopredsjednik Vijeća⁷ _____ (ime i prezime), _____, iz _____ (naziv mjesta/općine/grada), ulica _____, JMBG _____, broj osobne iskaznice, _____.

III.

Ovu odluku, uz potrebnu dokumentaciju, dostaviti **Ministarstvu za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog** radi upisa promjene podataka u Registar nacionalnih vijeća.

IV.

Odluku objaviti na oglasnoj ploči i na službenim mrežnim stranicama Vijeća.

Obrazloženje⁸

⁷ Odabrati jednu od ponuđenih opcija ovisno o tome na koji je način nacionalno vijeće Statutom/Poslovnikom propisalo tko su osobe ovlaštene za predstavljanje Vijeća u situaciji kada je dosadašnji predsjednik razriješen dužnosti.

⁸ Sukladno načelu dobre uprave svaki pravni akt kojim se odlučuje o pravima i obvezama, a samim time i onaj koji je donesen obavljanjem javnih ovlasti, treba imati obrazloženje, neovisno o tome je li riječ o pozitivnoj ili negativnoj odluci. Posebice ako zapisnik sa sjednice na kojoj je usvojen nije njegov obvezni prilog. Obrazloženje treba sadržavati, i tako javnosti učiniti dostupnim, odlučne činjenice zašto i kako je donesen pravni akt točno određenog sadržaja kao npr. u Modelu Odluke o promjeni podataka br. 1a.

Model odluke o promjeni podataka br. 2

NACIONALNO VIJEĆE _____

NACIONALNE MANJINE

Republika Srbija

Broj: _____

Datum: _____

Mjesto: _____

Na osnovi članka 6. i članka 10. stavka 1. točke 1. Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina (*Službeni glasnik RS*, br. 72/2009, 20/2014 – odluka US, 55/2014 i 47/2018) (u daljnjem tekstu: Zakon), a sukladno članku ___ Statuta Nacionalnog vijeća _____ nacionalne manjine (broj: _____ od _____ 20_____. godine) (u daljnjem tekstu: Statut) i člankom _____ Poslovnika o radu Nacionalnog vijeća nacionalne manjine (broj: _____ od _____ 20_____. godine) (u daljnjem tekstu: Poslovnik)⁹, Nacionalno vijeće _____ nacionalne manjine (u daljnjem tekstu: Vijeće), na sjednici održanoj dana _____ 20 _____. godine, donijelo je sljedeću

ODLUKU

o

izmjeni/dopuni Statuta Nacionalnog vijeća

_____ **nacionalne manjine s obzirom na
podatke o adresi i sjedištu**

⁹ Odabrati sve ili neke od ponuđenih opcija, ovisno o unutarnjoj organizaciji i načinu rada i odlučivanju nacionalnog vijeća nacionalne manjine.

I.

U Statutu Vijeća (broj: _____ od _____ 20_____. godine), u članku _____, stavku _____, riječi „u _____ (naziv mjesta, općine i/ili grada), ulica _____ br.“ zamjenjuju se riječima „u _____ (naziv mjesta, općina i/ili gradova), ulica _____ br.“.

II.

Dosadašnja adresa Vijeća prestaje vrijediti i rabiti se u pravnom prometu danom donošenja konačnog Rješenja o upisu promjene podataka u Registar nacionalnih vijeća.

III.

Odluku s potrebnom dokumentacijom dostaviti **Ministarstvu za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog** radi upisa promjene podataka u Registar nacionalnih vijeća.

IV.

Odluku objaviti na oglasnoj ploči i na službenim mrežnim stranicama Vijeća.

Obrazloženje¹⁰

¹⁰ Sukladno načelu dobre uprave svaki pravni akt kojim se odlučuje o pravima i obvezama, a samim time i onaj koji je donesen obavljanjem javnih ovlasti, treba imati obrazloženje, tim više ako njegov obvezni prilog nije zapisnik sa sjednice na kojoj je donesen. Obrazloženje treba sadržavati, i tako javnosti učiniti dostupnim, odlučne činjenice zašto i kako je donesen pravni akt točno određenog sadržaja kao npr. u Modelu Odluke o promjeni podataka br. 1a.

4. FINANCIRANJE NACIONALNIH VIJEĆA

Jedno od pitanja, koliko važno, toliko i zanimljivo, jest pitanje financiranja nacionalnih vijeća.

Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina

(Sl. glasnik RS, br. 72/2009, 20/2014 – odluka US, 55/2014 i 47/2018)

„Članak 114.

Sredstva za financiranje rada nacionalnih vijeća osiguravaju se iz proračuna Republike Srbije, proračuna autonomne pokrajine i proračuna jedinice lokalne samouprave, donacija i ostalih prihoda.“

Sredstva predviđena u proračunu Republike Srbije raspoređuju se tako da se:

- **30 % raspodjeljuje u jednakim iznosima svim registriranim nacionalnim vijećima** u Republici Srbiji i
- ostatak sredstava (**70 %**) **razmjerno broju pripadnika određene nacionalne manjine koju zastupa nacionalno vijeće prema rezultatima zadnjeg popisa stanovništva, kao i ukupnom broju ustanova, zaklada i poduzeća čiji je osnivač ili suosnivač nacionalno vijeće ili čija su osnivačka prava djelomično ili u cijelosti prenesena na nacionalno vijeće.**

U sklopu tog pitanja posebnu pozornost zaslužuju sredstva za financiranje rada nacionalnih vijeća koja se osiguravaju iz proračuna jedinice lokalne samouprave.

Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina

(Sl. glasnik RS, br. 72/2009, 20/2014 – odluka US, 55/2014 i 47/2018)

„Članak 114.

Sredstva koja se osiguravaju u proračunu jedinice lokalne samouprave raspoređuju se, sukladno **odluci nadležnog tijela lokalne samouprave**, nacionalnim vijećima koja:

- 1) imaju **sjedište na području jedinice lokalne samouprave**
- 2) **predstavljaju nacionalne manjine koje u stanovništvu jedinice lokalne samouprave dosežu najmanje 10 % ukupnog stanovništva**
- 3) **predstavljaju nacionalne manjine čiji je jezik u službenoj uporabi na području jedinice lokalne samouprave.**

Drugim riječima:

- osiguravanje sredstava za financiranje rada nacionalnih vijeća **obveza je jedinica lokalne samouprave**
- jedinice lokalne samouprave tu svoju obvezu obavljaju donošenjem **Odluke o proračunu** koja treba predvidjeti proračunsku liniju i iznos sredstava opredijeljenih za financiranje rada nacionalnih vijeća i **Odluke o raspodjeli i kriterijima za raspodjelu.**

5. NACIONALNA VIJEĆA U PODRUČJU OBRAZOVANJA

Uvjetno rečeno, ako je usporedba uopće moguća i umjesna, područje obrazovanja najvažnije je područje u kojem je nacionalnim vijećima povjereno obavljanje javnih ovlasti. Njihov je broj i značenje veliko i ako se pravilno i pravodobno obavljaju, omogućuju odgovarajući utjecaj na donošenje ključnih odluka, u mjeri u kojoj bilo koji oblik samouprave taj utjecaj može imati.

Pravo pripadnika nacionalnih manjina na obrazovanje na svojem jeziku i pismu ustavna je kategorija. Počevši od Ustava pa do zakona iz područja obrazovanja, razlikuju se dvije kategorije obrazovanja za pripadnike nacionalnih manjina, ovisno o tome tko je vlasnik i osnivač obrazovnih ustanova.

Ustav Republike Srbije

(Sl. glasnik RS, br. 98/2006)

„Pravo na očuvanje posebnosti

Članak 79.

Pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo na: ...

a. školovanje na svojem jeziku u državnim ustanovama i ustanovama autonomnih pokrajina

b. osnivanje privatnih obrazovnih ustanova.“

Prema opsegu i načinu na koji se ovo pravo ostvaruje, razlikujemo tri vrste obrazovanja:

- pravo da se pripadnici nacionalnih manjina **potpuno obrazuju na svojem materinskom jeziku i pismu**
- pravo da se obrazuju **uz dvojezičnu nastavu** (na **jeziku i pismu nacionalne manjine i srpskom jeziku i pismu**)
- pravo na **učenje svojega materinskog jezika i pisma uz poučavanje predmeta „Jezik nacionalne manjine s elementima nacionalne kulture“**.

Zakon o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina

(*Sl. list SRJ*, br. 11/2002, *Sl. list SCG*, br. 1/2003 – *Ustavna povelja i Sl. glasnik RS*, br. 72/2009 – dr. zakon, 97/2013 – odluka US i 47/2018)

„Školovanje na materinskom jeziku

Članak 13.

Pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo na **odgoj i obrazovanje na svojem jeziku, odnosno govoru** u ustanovama...”

Zakon o osnovama sustava obrazovanja i odgoja

(*Sl. glasnik RS*, br. 88/2017, 27/2018 – dr. zakon, 10/2019, 27/2018 – dr. zakon i 6/2020)

„Uporaba jezika

Članak 5.

... Za pripadnike nacionalne manjine odgojno-obrazovni rad ostvaruje se **na jeziku, odnosno govoru i pismu** nacionalne manjine.”

Pravo na obrazovanje na jeziku i pismu nacionalne manjine zajamčeno je **na svim razinama obrazovanja:**

- u **predškolskim ustanovama**
- **osnovnim** školama
- **srednjim** školama i
- **ustanovama visokog obrazovanja** (fakultetima i visokim školama stručnih studija).

Sve ovlasti povjerene nacionalnim vijećima mogu se podijeliti, prema svojoj pravnoj prirodi ili sadržaju, na:

- **osnivačke i/ili upravljačke**
- **sudjelovanje u upravljanju ustanovama davanjem mišljenja i prijedloga**
- **sudjelovanje u izradi i donošenju nastavnih planova i programa odgoja i obrazovanja, odnosno sadržaja za predmete koji izražavaju posebnost nacionalne manjine**
- **sudjelovanje u izboru i osiguravanju udžbenika i nastavnih sredstava i**
- **druge ovlasti u području obrazovanja.**

U sklopu svake od navedenih skupina nalazi se određeni broj konkretnih ovlasti. Dosadašnja praksa i podaci pokazuju da se jedan broj njih ne obavlja jer ne postoji potreba za njima ili ne postoje dovoljni kapaciteti za njihovo kvalitetno obavljanje, dok se preostale ovlasti obavljaju na različite načine, ovisno o tome o kojem je nacionalnom vijeću konkretno riječ.

5.1. Davanje mišljenja

Ovlast nacionalnih vijeća da daje različite vrste mišljenja jedno je od onih javnih ovlasti za kojima postoji stalna i česta potreba.

Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina

(Sl. glasnik RS, br. 72/2009, 20/2014 – odluka US, 55/2014 i 47/2018)

„Sudjelovanje u upravljanju ustanovama

Članak 12.

U ustanovama predškolskog odgoja i obrazovanja, osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja i odgoja čiji je osnivač..., nacionalno vijeće:

1. daje **mišljenje o predloženim kandidatima za članove upravnog ili školskog odbora – predstavnicima jedinice lokalne samouprave...**
3. daje **mišljenje o kandidatu za ravnatelja ustanove...**

U ustanovama učeničkog i studentskog standarda čiji je osnivač..., nacionalno vijeće:

1. ... daje **mišljenje o ostalim kandidatima za članove upravnog odbora ustanova studentskog standarda** čije je sjedište na području jedinice lokalne samouprave u kojoj je jezik nacionalne manjine u službenoj uporabi
2. daje **mišljenje o kandidatima za članove upravnog odbora ustanova studentskog standarda** čije je sjedište na području jedinice lokalne samouprave u kojoj je jezik nacionalne manjine u službenoj uporabi
3. daje **mišljenje u postupku izbora ravnatelja ustanove učeničkog i studentskog standarda** čije je sjedište na području jedinice lokalne samouprave u kojoj je jezik nacionalne manjine u službenoj uporabi
4. daje **mišljenje u postupku razrješenja ravnatelja i članova tijela upravljanja...**

u području visokog obrazovanja u ustanovama..., nacionalno vijeće:

2. daje **mišljenje o kandidatima predloženim za rukovodeće tijelo i tijelo upravljanja visokog učilišta** u kojem se nastava u cijelosti ili djelomično izvodi na jeziku nacionalne manjine.

Planovi i programi nastave i učenja

Članak 13.

3. daje **mišljenje ministru nadležnom za poslove odgoja i obrazovanja na nastavne planove i programe srpskog jezika kao nematerinskog jezika**

5. daje **mišljenje o školskom i odgojnom programu ustanova za koje je utvrđeno da su od posebne važnosti za nacionalnu manjinu.**

Udžbenici i nastavna sredstva

Članak 14.

– **Nacionalno vijeće daje prethodnu suglasnost u postupku odobravanja rukopisa udžbenika, priručnika, dodatnih nastavnih sredstava, nastavnih pomagala i didaktičkih sredstava za igru na jeziku i pismu nacionalne manjine...**

U sklopu ove ovlasti jedna je od najprisutnijih ovlasti nacionalnog vijeća da daje **mišljenje o predloženom kandidatu za ravnatelja predškolske, odnosno osnovnoškolske i srednjoškolske ustanove.**

Zakon o osnovama sustava obrazovanja i odgoja

(*Sl. glasnik RS*, br. 88/2017, 27/2018 – dr. zakon, 10/2019, 27/2018 – dr. zakon i 6/2020)

„Izbor ravnatelja ustanove

Članak 123.

- Natječaj za izbor ravnatelja **raspisuje tijelo upravljanja (Upravni odbor u predškolskoj ustanovi / Školski odbor u osnovnoj, odnosno srednjoj školi)**
- U ustanovi u kojoj se odgojno-obrazovni rad izvodi na jeziku **nacionalne manjine** tijelo upravljanja **dužno je / mora pribaviti mišljenje nacionalnog vijeća nacionalne manjine**
- Ako nacionalno vijeće nacionalne manjine **ne dostavi mišljenje u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva, smatra se da je mišljenje dano.**

	PONEDJELJAK	UTORAK	SRIJEDA	ČETVRTAK	PETAK	SUBOTA
datum primitka zahtjeva za davanje mišljenja						
		X MIŠLENJE dano/pribavljeno				

Za učinkovito i ispravno korištenje ovom ovlašću važno je napomenuti sljedeće:

- obveza Upravnog odbora da **pribavi mišljenje nacionalnog vijeća nacionalne manjine** uključuje obvezu **podnošenja zahtjeva za mišljenje o predloženom kandidatu, s potrebnom dokumentacijom i prijavama, nacionalnom vijeću**

- dostavljanje zahtjeva za davanje mišljenja mora **biti pravodobno kako bi nacionalno vijeće imalo dovoljno vremena razmotriti dostavljeni zahtjev, podnesene prijave i popratnu dokumentaciju**
- ako nacionalno vijeće **ne da ili ne dostavi traženo mišljenje u propisanom roku, smatra se da je dalo mišljenje o predloženom kandidatu, odnosno da je propisan obvezni uvjet prema zakonu ispunjen i otklonjena zapreka za daljnju provedbu izbora**
- ako nacionalno vijeće **nije zaprimilo zahtjev za davanje mišljenja ili ga nije primilo na vrijeme** (npr. nije ostavljeno dovoljno vremena za razmatranje podnesenog zahtjeva), **postoji mogućnost obraćanja ministru obrazovanja** koji je ovlašten da, **ako ustvrdi da natječajni postupak nije proveden sukladno zakonu, u roku od 8 dana donese odluku o ponovnom raspisivanju natječaja za izbor ravnatelja**
- odluka je ministra o imenovanju ravnatelja **konačna i može je pobijati samo nezadovoljni sudionik natječaja u odgovarajućem sudskom postupku, ali ne i nacionalno vijeće nacionalne manjine.**

Pregledom javno dostupnih podataka vidljivo je da su ta nacionalna vijeća, koja su do sada obavljala tu ovlast, donosila akte pod nazivom „Odluka / Odluka o davanju mišljenja“. Isto tako ta su ista nacionalna vijeća, obavljajući druge ovlasti, npr. dajući prijedloge, donosila akte koje su naslovila kao „Mišljenje“. Ne ulazeći u preciznost i primjerenost navedenih naziva, kao ni u unutarnju organizaciju i način rada ovih nacionalnih vijeća, potrebno je istaknuti sljedeće:

- **Zakon rabi i poznaje izraz „Mišljenje“** (njega može donijeti npr. Izvršni odbor, a svojom odlukom potvrditi Vijeće) i
- od naslova navedenog akta puno su **važniji njegov oblik i sadržaj**, a u oba slučaja, u postojećim javno dostupnim aktima, **nedostaju neki elementi.**

Model Mišljenja/Odluke o predloženom kandidatu/timu

NACIONALNO VIJEĆE _____

NACIONALNE MANJINE

Republika Srbija

Broj: _____

Datum: _____

Mjesto: _____

PREDŠKOLSKA USTANOVA / _____ ŠKOLA

“_____”

u _____

Ulica _____ **br.** _____

Na osnovi članka 123. stavka 8. Zakona o osnovama sustava odgoja i obrazovanja (*Službeni glasnik RS*, br. 88/2017, 27/2018 – dr. zakon, 10/2019 i 6/2020) i članka 12. stavka 1. točke 3. Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina (*Službeni glasnik RS*, br. 72/2009, 20/2014 – odluka US, 55/2014 i 47/2018), a sukladno članku ___ Statuta Nacionalnog vijeća _____ nacionalne manjine (broj: _____ od _____ 20_____. godine) (u daljnjem tekstu: Statut) i članku _____ Poslovnika o radu Nacionalnog vijeća nacionalne manjine (broj: _____ od _____ 20_____. godine) (u daljnjem tekstu: Poslovnik)¹¹, Izvršni odbor Nacionalnog vijeća _____ nacionalne manjine / Nacionalno vijeće _____ nacionalne manjine (u daljnjem tekstu: Izvršni odbor / Vijeće), na sjednici održanoj dana _____ 20 _____. godine, donio je sljedeću

¹¹ Odabrati sve ili neke od ponuđenih opcija, ovisno o unutarnjoj organizaciji i načinu rada i odlučivanju nacionalnog vijeća nacionalne manjine.

MIŠLJENJE/ODLUKU O DAVANJU MIŠLJENJA

o

kandidatima za izbor ravnatelja

Predškolske ustanove / _____ škole

“ _____ ”

u _____

I.

Kandidat _____ (ime i prezime),
_____ (vrsta i stupanj stručne spreme, odnosno
akademsko zvanje), iz _____ (naziv
mjesto/općine/grada), ulica _____, JMBG
_____, broj osobne iskaznice, _____,
ne ispunjava / ispunjava sve propisane i nužne uvjete za izbor na
predloženu funkciju.

II.

Daje se **pozitivno/negativno** mišljenje za izbor predloženoga
kandidata iz članka 1. ovog Mišljenja/Odluke na funkciju ravnatelja
predškolske ustanove / _____ škole
“ _____ ” u
_____.

III.

Odluku dostaviti predsjedniku Vijeća radi odobravanja na prvoj sljedećoj sjednici Vijeća^{12/} u predškolskoj ustanovi /_____ školi „_____“ u _____.¹³

IV.¹⁴

Odluku objaviti na oglasnoj ploči i na službenim mrežnim stranicama Vijeća.

Obrazloženje¹⁵

¹² Člankom 7. stavkom 7. Zakona predviđeno je da Vijeće na prvoj sljedećoj sjednici daje suglasnost na odluku Izvršnog odbora, ali i da odluka Izvršnog odbora ostaje na snazi čak i ako Vijeće ne da suglasnost. U slučaju neodobravanja odluke Izvršnog odbora, Izvršnom odboru prestaje mandat, ali odluka ostaje na snazi. Sukladno tomu, takve su odluke Izvršnog odbora, barem prema trenutačno važećoj odluci, pravovaljane i mogu se dostaviti tražitelju mišljenja/prijedloga/suglasnosti i objaviti na oglasnoj ploči i službenoj mrežnoj stranici Vijeća.

¹³ Odabrati jednu od ponuđenih opcija ovisno o tome je li Vijeće svojim Statutom povjerilo Izvršnom odboru odlučivanje o pojedinim pitanjima vezanim za obavljanje zakonom predviđenih ovlasti nacionalnog vijeća.

¹⁴ Ovaj se članak primjenjuje samo u slučajevima kada je Mišljenje/Odluku donijelo Vijeće nacionalne manjine. Ako je riječ o Mišljenju/Odluci koju je donio Izvršni odbor, istovjetan se članak treba nalaziti u odluci kojom ga/ju Vijeće odobrava.

¹⁵ Sukladno načelu dobre uprave svaki pravni akt kojim se odlučuje o pravima i obvezama, a samim time i onaj koji je donesen obavljanjem javnih ovlasti, treba imati obrazloženje, tim više ako njegov obvezni prilog nije zapisnik sa sjednice na kojoj je donesen. Obrazloženje treba sadržavati, i tako javnosti učiniti dostupnim, odlučne činjenice zašto i kako je donesen pravni akt točno određenog sadržaja kao npr. u Modelu Odluke o promjeni podataka br. 1a.

**Model Odluke/Zaključka¹⁶ o davanju suglasnosti na
Mišljenje/Odluku Izvršnog odbora**

NACIONALNO VIJEĆE _____

NACIONALNE MANJINE

Republika Srbija

Broj: _____

Datum: _____

Mjesto: _____

Na osnovi članka 7. stavka 7. Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina (*Službeni glasnik RS*, br. 72/2009, 20/2014 – odluka US, 55/2014 i 47/2018) (u daljnjem tekstu: Zakon), odredbe članka _____ Statuta Nacionalnog vijeća _____ nacionalnih manjina (broj: _____ od _____ 20 _____.) (u daljnjem tekstu: Statut) i članka _____ Poslovnika o radu Nacionalnog vijeća nacionalne manjine (broj: _____ od _____ 20 _____ . godine) (u daljnjem tekstu: Poslovnik)¹⁷, Nacionalno vijeće _____ nacionalne manjine (u daljnjem tekstu: Vijeće), na sjednici održanoj dana _____ 20 _____ . godine, donijelo je

ODLUKU/ZAKLJUČAK

O

POTVRĐIVANJU MIŠLJENJA/ODLUKE IZVRŠNOG ODBORA U

POSTUPKU IZBORA RAVNATELJA

PREDŠKOLSKE USTANOVE / _____ ŠKOLE

„_____“ u

¹⁶ Odaberi jednu od ponuđenih opcija ovisno o tome tko je i kakvu odluku prethodno donio.

¹⁷ Odaberi sve ili neke od ponuđenih opcija, ovisno o unutarnjoj organizaciji i načinu rada i odlučivanja nacionalnog vijeća nacionalne manjine.

I.

Vijeće potvrđuje Mišljenje/Odluku Izvršnog odbora o davanju mišljenja na izbor ravnatelja Predškolske ustanove / _____ škole „_____” u _____ (broj: _____) donesenu _____ 20___. godine.

II.

Odluku/zaključak, s nužnom dokumentacijom, dostaviti predškolskoj ustanovi / _____ školi „_____” u _____.

III.

Odluku/zaključak objaviti na oglasnoj ploči i službenoj mrežnoj stranici Vijeća.

Obrazloženje¹⁸

5.2. Davanje prijedloga

Ništa manje važna ni učestala nije ovlast nacionalnih vijeća da predlažu kandidate za tijela upravljanja.

¹⁸ Sukladno načelu dobre uprave svaki pravni akt kojim se odlučuje o pravima i obvezama, a samim time i onaj koji je donesen obavljanjem javnih ovlasti, treba imati obrazloženje, tim više ako njegov obvezni prilog nije zapisnik sa sjednice na kojoj je donesen. Obrazloženje treba sadržavati, i tako javnosti učiniti dostupnim, odlučne činjenice zašto i kako je donesen pravni akt točno određenog sadržaja kao npr. u Modelu Odluke o promjeni podataka br. 1a.

Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina

(Sl. glasnik RS, br. 72/2009, 20/2014 – odluka US, 55/2014 i 47/2018)

„Sudjelovanje u upravljanju ustanovama

Članak 12.

U ustanovama predškolskog odgoja i obrazovanja, osnovnog i srednjeg odgoja i obrazovanja čiji je osnivač..., u kojima se odgojno-obrazovni rad izvodi i na jeziku nacionalne manjine ili u kojima se poučavaju govor, jezik i kultura nacionalne manjine kao poseban nastavni predmet nacionalno vijeće:

2. predlaže članove upravnog, odnosno školskog odbora – predstavnike jedinice lokalne samouprave u ustanovi u kojoj se taj rad izvodi na jeziku nacionalne manjine u većini razrednih odjela ili za koji je utvrđeno da je od posebne važnosti za obrazovanje nacionalne manjine.

U ustanovama učeničkog i studentskog standarda čiji je osnivač..., nacionalno vijeće:

1. predlaže jednog člana – predstavnika osnivača... Ako je u jedinici lokalne samouprave u službenoj uporabi više jezika nacionalnih manjina, zainteresirana nacionalna vijeća predlažu zajedničkoga kandidata za člana upravnog odbora.“

U sklopu navedene skupine ovlasti jedna je od najčešće upotrijebljenih ovlasti nacionalnog vijeća predlaganje članova tijela upravljanja u ustanovama predškolskog odgoja i obrazovanja, kao i ustanovama osnovnog i srednjeg odgoja i obrazovanja.

Zakon o osnovama sustava obrazovanja i odgoja

(Sl. glasnik RS, br. 88/2017, 27/2018 – dr. zakon, 10/2019, 27/2018 – dr. zakon i 6/2020)

„Sastav i imenovanje tijela upravljanja

Članak 116.

- **Tijela upravljanja** čine po tri predstavnika iz reda zaposlenih u ustanovi, roditelja, odnosno drugih zakonskih zastupnika i **tri predstavnika na prijedlog jedinice lokalne samouprave**
- **Članove tijela upravljanja ustanove imenuje i razrješava skupština jedinice lokalne samouprave...**
- **U ustanovi u kojoj se u svim razrednim odjelima ili većini razrednih odjela odgojno-obrazovni rad izvodi na jeziku nacionalne manjine nacionalno vijeće nacionalne manjine predlaže tri predstavnika jedinice lokalne samouprave u tijelo upravljanja.“**

Radi učinkovitog i pravilnog ispunjavanja ove ovlasti važno je napomenuti:

- ako **ovlašteni predlagatelj**, pa samim time i nacionalno vijeće, **ne provede postupak sukladno zakonu ili predloži kandidata suprotno odredbama zakona, skupština jedinice lokalne samouprave odredit će novi rok za usklađivanje** sa zakonom
- ako **ovlašteni predlagatelj ni u ponovno danom roku ne postupi** sukladno zakonu, **skupština jedinice lokalne samouprave sama će imenovati članove tijela upravljanja bez prijedloga** ovlaštenog predlagatelja
- **skupština jedinice lokalne samouprave dužna je, tj. mora usvojiti**, ako je prijedlog proveden sukladno zakonu, **prijedlog za člana tijela upravljanja iz reda zaposlenih u ustanovi i roditelja**, ali **ne i prijedlog nacionalnih vijeća**

- skupština jedinice lokalne samouprave donosi rješenje o imenovanju tijela upravljanja
- rješenje o imenovanju je konačno i nacionalno vijeće kao ovlašteni predlagatelj može ga pobijati u odgovarajućem sudskom postupku.

**Model Mišljenja/Odluke o prijedlogu za izbor članova
Upravnog/Školskog odbora**

NACIONALNO VIJEĆE _____

NACIONALNE MANJINE

Republika Srbija

Broj: _____

Datum: _____

Mjesto: _____

GRAD/OPĆINA _____

SKUPŠTINA GRADA/OPĆINE

Ulica _____ **br.** _____

Na osnovi članka 116. stavka 8. Zakona o osnovama sustava odgoja i obrazovanja (*Službeni glasnik RS*, br. 88/2017, 27/2018 – dr. zakon, 10/2019 i 6/2020) i članka 12. stavka 1. točke 2. Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina (*Službeni glasnik RS*, br. 72/2009, 20/2014 – odluka US, 55/2014 i 47/2018), a sukladno članku ___ Statuta Nacionalnog vijeća _____ nacionalne manjine (broj: _____ od _____ 20_____. godine) (u daljnjem

tekstu: Statut) i članku _____ Poslovnika o radu Nacionalnog vijeća nacionalne manjine (broj: _____ od _____ 20_____. godine) (u daljnjem tekstu: Poslovník)¹⁹, Nacionalno vijeće _____ nacionalne manjine / Izvršni odbor (u daljnjem tekstu Vijeće / Izvršni odbor)²⁰, na sjednici održanoj dana _____ 20_____. godine, donio je sljedeću

MIŠLJENJE/ODLUKU

o

kandidatu/kandidatima za izbor članova Upravnog/Školskog odbora predškolske ustanove / _____ škole

„_____“ u _____

I.

Za članove Upravnog/Školskog odbora predškolske ustanove / _____ škole „_____“ u _____ **predlažu se:**

- Kandidat _____ (ime i prezime), _____ (vrsta i stupanj stručne spreme, odnosno akademsko zvanje), iz _____ (naziv mjesta/općine/grada), ulica _____, JMBG _____, broj _____ osobne iskaznice, _____
- Kandidat _____ (ime i prezime), _____ (vrsta i stupanj stručne spreme, odnosno akademsko zvanje), iz _____ (naziv _____

¹⁹ Odabrati sve ili neke od ponuđenih opcija, ovisno o unutarnjoj organizaciji i načinu rada i odlučivanju nacionalnog vijeća nacionalne manjine.

²⁰ Izabrati jednu od ponuđenih opcija ovisno o tome je li ili nije Vijeće, svojim Statutom, Izvršnom odboru povjerilo odlučivanje o pojedinim pitanjima u svezi s imanjem ovlasti nacionalnog vijeća predviđenih zakonom.

mjesta/općine/grada), ulica _____, JMBG
_____, broj osobne iskaznice,

- Kandidat _____ (ime i prezime),
_____ (vrsta i stupanj stručne spreme,
odnosno akademsko zvanje), iz _____ (naziv
mjesta/općine/grada), ulica _____, JMBG
_____, broj osobne iskaznice,
_____.

II.

Odluku dostaviti predsjedniku Vijeća radi odobravanja na prvoj
sljedećoj sjednici Vijeća²¹/Skupštini grada/općine
_____.²²

III.²³

Odluku objaviti na oglasnoj ploči i na službenim mrežnim
stranicama Vijeća.

Obrazloženje²⁴

²¹ Člankom 7. stavkom 7. Zakona predviđeno je da Vijeće na prvoj sljedećoj sjednici daje suglasnost na odluku Izvršnog odbora, ali i da odluka Izvršnog odbora ostaje na snazi čak i ako Vijeće ne da suglasnost. U slučaju neodobravanja odluke Izvršnog odbora, Izvršnom odboru prestaje mandat, ali odluka ostaje na snazi. Sukladno tomu, takve su odluke Izvršnog odbora, barem prema trenutačno važećoj odluci, pravovaljane i mogu se dostaviti tražitelju mišljenja/prijedloga/suglasnosti i objaviti na oglasnoj ploči i službenoj mrežnoj stranici Vijeća.

²² Izabrati jednu od ponuđenih opcija ovisno o tome je li ili nije Vijeće, Statutom, Izvršnom odboru povjerilo odlučivanje o pojedinim pitanjima u svezi s imanjem ovlasti nacionalnog vijeća predviđenih zakonom.

²³ Ovaj se članak primjenjuje samo u slučajevima kada je Mišljenje/Odluku donijelo Vijeće nacionalne manjine. Ako je riječ o Mišljenju/Odluci koju je donio Izvršni odbor, istovjetan se članak treba nalaziti u odluci kojom ga/ju Vijeće odobrava.

6. NACIONALNA VIJEĆA U PODRUČJU SLUŽBENE UPORABE JEZIKA I PISMA

Jezik je osnovno obilježje osobnog i/ili kolektivnog identiteta. Zbog te činjenice **pravo na uporabu materinskog jezika i pisma** uživa posebnu zaštitu u sklopu očuvanja posebnosti nacionalnih manjina i čini ustavnu kategoriju.

Prema području uporabe i ostvarivanja pravo na uporabu materinskog jezika i pisma može se podijeliti na:

- pravo na **privatnu** uporabu
- pravo na **javnu** uporabu i
- pravo na **službenu** uporabu.

Službena uporaba jezika i pisma sama je po sebi složen pojam koji u sebi obuhvaća velik broj najrazličitijih mjera i aktivnosti koje se mogu poduzimati. Zbog toga nacionalna vijeća nacionalnih manjina u području službene uporabe jezika i pisma nacionalnih manjina imaju veći broj najrazličitijih ovlasti. Ona se, općenito gledajući, mogu grupirati na sljedeći način:

- ovlasti za **poduzimanje mjera i aktivnosti** za unaprjeđenje službene uporabe jezika i pisma nacionalne manjine
- ovlasti za **donešenje odluka (utvrđivanje)**
- ovlasti za **predlaganje mjera, aktivnosti i odluka** i
- ovlasti za **davanje mišljenja**.

²⁴ Sukladno načelu dobre uprave svaki pravni akt kojim se odlučuje o pravima i obvezama, a samim time i onaj koji je donesen obavljanjem javnih ovlasti, treba imati obrazloženje, tim više ako njegov obvezni prilog nije zapisnik sa sjednice na kojoj je donesen. Obrazloženje treba sadržavati, i tako javnosti učiniti dostupnim, odlučne činjenice zašto i kako je donesen pravni akt točno određenog sadržaja kao npr. u Modelu Odluke o promjeni podataka br. 1a.

Jezici i pisma nacionalnih manjina mogu biti u službenoj uporabi na svim trima razinama javne vlasti:

- razini jedinice lokalne samouprave (**lokalnoj**)
- razini autonomnih pokrajina (**pokrajinskoj**)
- razini Republike Srbije (**republičkoj**).

Ostvarivanje prava na službenu uporabu jezika i pisma nacionalne manjine **na lokalnoj razini**, gledano po učestalosti i brojnosti, najčešći je oblik ostvarivanja ovog prava i za svakodnevni život pripadnika nacionalnih manjina najvažniji.

Zakon o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina

(*Sl. list SRJ*, br. 11/2002, *Sl. list SCG*, br. 1/2003 – Ustavna povelja i *Sl. glasnik RS*, br. 72/2009 – dr. zakon, 97/2013 – odluka US i 47/2018)

„Službena uporaba jezika i pisma

Članak 11.

Na području jedinice lokalne samouprave gdje **tradicionalno žive pripadnici nacionalnih manjina, njihov jezik i pismo mogu biti u ravnopravnoj** uporabi.

(...)

Na području tih jedinica lokalne samouprave... **nazivi jedinica lokalne samouprave, naseljenih mjesta, trgova i ulica te drugi toponimi ispisani su i na jeziku nacionalne manjine, prema njezinoj tradiciji i pravopisu...**

U naseljenim mjestima u jedinicama lokalne samouprave... u kojima **postotak pripadnika određene nacionalne manjine u ukupnom broju stanovnika na području naseljenog mjesta doseže 15 %... nazivi jedinica lokalne samouprave, naseljenih mjesta, trgova i ulica i drugi toponimi ispisuju se i na jeziku nacionalne manjine, prema njezinoj tradiciji i pravopisu, i ako jezik te nacionalne manjine nije u službenoj uporabi na području jedinice lokalne samouprave.“**

Sa stajališta očuvanja posebnosti i, istodobno kao najbolji dokaz ravnopravne uporabe materinskog jezika i pisma nacionalne manjine, dvije su najvažnije ovlasti nacionalnog vijeća:

- da **samostalno odlučuje** (npr. o utvrđivanju tradicionalnih naziva jedinica lokalne samouprave, naseljenih mjesta i dr.) i
- da **sudjeluje u određivanju naziva** (npr. ulica, trgova, gradskih četvrti itd.).

6.1. Samostalno odlučivanje

Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina

(Sl. glasnik RS, br. 72/2009, 20/2014 – odluka US, 55/2014 i 47/2018)

„5. Ovlasti u području službene uporabe jezika i pisma

Članak 22.

Nacionalno vijeće:

1. **utvrđuje tradicionalne nazive** jedinica lokalne samouprave, naseljenih mjesta i drugih geografskih naziva na jeziku nacionalne manjine ako je na području jedinice lokalne samouprave ili naseljenog mjesta **jezik nacionalne manjine u službenoj uporabi...**“

Pravilna provedba ove ovlasti podrazumijeva da se nacionalno vijeće, u njezinoj primjeni, pridržava određenih pravila:

- oblik, tj. pravni akt kojim se utvrđuje tradicionalni naziv je **Rješenje**
- rješenja o njihovu utvrđivanju **objavljaju se** u *Službenom glasniku Republike Srbije*, a u slučaju nacionalnih vijeća čije je sjedište na području Autonomne Pokrajine Vojvodine, u *Službenom listu Autonomne Pokrajine Vojvodine*. Rješenja kojima se utvrđuju tradicionalni nazivi objavljuju se i u lokalnom službenom glasilu

- nazivi koje **utvrdi nacionalno vijeće postaju nazivi u službenoj uporabi na jeziku i pismu te nacionalne manjine**
- oni **ne mogu zamijeniti nazive jedinica lokalne samouprave, naseljenih mjesta i drugih geografskih naziva na srpskom jeziku i pismu, nego se rabe ravnopravno i istodobno uz njih**
- sama po sebi odluka nacionalnog vijeća nije dovoljna, nego je nužno da **skupština jedinice lokalne samouprave spomenute nazive na jeziku i pismu nacionalne manjine „uvede“ u uporabu, tj. propiše statutom**, točnije da o tome donese odgovarajuće izmjene postojećeg statuta.

U praksi se često zanemaruje činjenica da je Zakonom o lokalnoj samoupravi propisan još jedan uvjet, točnije obvezno sudjelovanje još jednog oblika organiziranja u postupku promjene naziva – vijeća za međunarodne odnose.

Zakon o lokalnoj samoupravi

(Sl. glasnik RS, br. 129/2007, 83/2014 – dr. zakon, 101/2016 – dr. zakon i 47/2018)

Članak 93.

Skupština jedinice lokalne samouprave utvrđuje... i odlučuje o nazivima ulica, trgova, gradskih četvrti, zaselaka i drugih dijelova naseljenih mjesta na svojem području... uz **prethodnu suglasnost ministarstva nadležnog za poslove lokalne samouprave.**

Ako je na području jedinice lokalne samouprave jezik nacionalne manjine u službenoj uporabi, u postupku promjene naziva ulica, trgova, gradskih četvrti, zaselaka i drugih dijelova naseljenih mjesta **pribavit će se mišljenju nacionalnog vijeća i vijeća za međunarodne odnose.**

Iako podaci iz svakodnevnog života mogu upućivati na drukčije mišljenje, osnivanje Vijeća za međunacionalne odnose (VMO) **zakonom je propisana obveza jedinica lokalne samouprave**. Odluka o formiranju VMO-a trebala bi, osim konstituirajućih elemenata – sastava i osobnih podataka svih članova, definirati njihovu nadležnost, djelokrug rada i način rada.

Zakon o lokalnoj samoupravi

(Sl. glasnik RS, br. 129/2007, 83/2014 – dr. zakon, 101/2016 – dr. zakon i 47/2018)

Članak 98.

„U nacionalno mješovitim jedinicama lokalne samouprave osniva se vijeće za međunacionalne odnose kao samostalno radno tijelo, koje čine predstavnici srpskog naroda i nacionalnih manjina sukladno ovom Zakonu i Statutu.

Nacionalno mješovitim jedinicama lokalne samouprave, u smislu ovog zakona, smatraju se jedinice lokalne samouprave u kojima pripadnici jedne nacionalne manjine čine više od 5 % ukupnog stanovništva ili pripadnici svih nacionalnih manjina čine više od 10 % ukupnog stanovništva prema posljednjem popisu stanovništva u Republici Srbiji.

Predstavnici u Vijeću za međunacionalne odnose mogu biti pripadnici srpskog naroda i nacionalnih manjina s više od 1 % udjela u ukupnom stanovništvu jedinice lokalne samouprave.

U slučaju nacionalnih manjina koje imaju svoja izabrana nacionalna vijeća predstavnici nacionalnih manjina u vijeću biraju se na prijedlog nacionalnog vijeća, a predstavnike srpskog naroda predlaže stalno radno tijelo jedinice lokalne samouprave koje obavlja poslove u svezi s kadrovskim pitanjima.“

Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina

(Sl. glasnik RS, br. 72/2009, 20/2014 – odluka US, 55/2014 i 47/2018)

„5. Ovlasti u području službene uporabe jezika i pisma

Članak 10.*

Nacionalno vijeće:

7) **predlaže predstavnika** nacionalne manjine **u vijeću za međunarodne odnose** u jedinici lokalne samouprave...“

6.2. Davanje prijedloga

Jedno od obilježja područja službene uporabe jezika i pisma nacionalnih manjina jest da ovlasti nacionalnog vijeća, koje se ovdje predlažu, za razliku od drugih područja čine skupinu s najvećim brojem posebnih ovlasti. Istodobno, to je doista jedna od onih ovlasti za čijom uporabom postoji stalna i česta potreba.

Nacionalno vijeće sudjeluje u određivanju naziva na dva načina:

- **predlažući izmjene** ovih naziva i
- **dajući mišljenja** u postupku utvrđivanja ovih naziva.

Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina

(Sl. glasnik RS, br. 72/2009, 20/2014 – odluka US, 55/2014 i 47/2018)

„Ovlasti u području službene uporabe jezika i pisma

Članak 22.

Nacionalno vijeće:

(...)

2. predlaže nadležnom tijelu **isticanje naziva jedinica lokalne samouprave, naseljenih mjesta i drugih geografskih naziva na jeziku i pismu nacionalne manjine**
3. predlaže **uspostavu jezika i pisma nacionalne manjine kao službenog jezika i pisma jedinice lokalne samouprave**
4. predlaže **promjenu naziva ulica, trgova, gradskih četvrti, zaselaka, drugih dijelova naseljenih mjesta, kao i ustanova za koje je utvrđeno da su od posebne važnosti za nacionalnu manjinu**
6. predlaže **nadležnom tijelu provedbu nadzora nad službenom uporabom jezika i pisma nacionalne manjine.**

Pravilna provedba ove ovlasti podrazumijeva da se nacionalno vijeće, u njezinoj primjeni, pridržava određenih pravila:

- ako nacionalno vijeće **predlaže promjenu naziva** ulica, trgova, gradskih četvrti, zaselaka i drugih dijelova naseljenih mjesta, prijedlog mora biti u **obliku Prijedloga rješenja Skupštine jedinice lokalne samouprave, s obrazloženjem**
- navedeni Prijedlog odluke treba **uputiti Skupštini jedinice lokalne samouprave**
- ako nacionalno vijeće **predlaže isticanje naziva** jedinica lokalne samouprave, naseljenih mjesta i drugih geografskih naziva na jeziku i pismu nacionalne manjine, taj prijedlog mora biti u **obliku Odluke nacionalnog vijeća, uz obrazloženje**
- navedenu Odluku Nacionalnog vijeća potrebno je **dostaviti Gradskoj/Općinskoj službi nadležnoj za lokalne ceste ili Javnom poduzeću „Ceste Srbije“ radi isticanja naziva na magistralnim cestama.**

Zakon o lokalnoj samoupravi

(Sl. glasnik RS, br. 129/2007, 83/2014 – dr. zakon, 101/2016 – dr. zakon i 47/2018)

Članak 94.

„Ako sadržaj odredaba prijedloga statuta jedinice lokalne samouprave ili drugih akata o... nazivima dijelova naseljenih mjesta ne odgovara povijesnim ili stvarnim činjenicama, ako krši opće ili državne interese, nacionalne ili vjerske osjećaje ili vrijeđa javni moral, ministarstvo nadležno za poslove lokalne samouprave u roku od 60 dana od dana primitka prijedloga statuta ili drugog akta odbit će davanje suglasnosti na ove odredbe.

Ako se ministarstvo nadležno za poslove lokalne samouprave ne izjasni u roku od 60 dana, smatrat će se da je suglasnost dana.”

Model Rješenja o utvrđivanju tradicionalnog naziva

NACIONALNO VIJEĆE _____

NACIONALNE MANJINE

Republika Srbija

Broj: _____

Datum: _____

Mjesto: _____

GRAD/OPĆINA _____

SKUPŠTINA GRADA/OPĆINE

Ulica _____ **br.** _____

Na osnovi članka 22. stavka 1. točke 1. Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina (*Službeni glasnik RS*, br. 72/2009, 20/2014 – Odluka US, 55/2014 i 47/2018), a sukladno članku ____ Statuta Nacionalnog vijeća

_____ nacionalnih manjina (broj: _____ od _____ 20_____.) (u daljnjem tekstu: Statut) i članku _____ Poslovnika o radu Nacionalnog vijeća nacionalne manjine (broj: _____ od _____ 20_____. godine) (u daljnjem tekstu: Poslovnik)²⁵, Nacionalno vijeće _____ Nacionalne manjine / Izvršni odbor (u daljnjem tekstu: Vijeće) / Izvršni odbor, na sjednici održanoj dana _____ 20 _____. godine, donio je sljedeće

RJEŠENJE

o

utvrđivanju tradicionalnog naziva Grada/Općine

na jeziku i pismu _____

nacionalne manjine

I.

Naziv „_____“ određen je kao tradicionalni naziv Grada/Općine _____ na jeziku i pismu _____ nacionalne manjine.

II.

Odluku dostaviti predsjedniku Vijeća radi odobravanja na prvoj sljedećoj sjednici Vijeća²⁶/Skupštini _____ grada/općine _____.²⁷

²⁵ Odabрати sve ili neke od ponuđenih opcija, ovisno o unutarnjoj organizaciji i načinu rada i odlučivanju nacionalnog vijeća nacionalne manjine.

²⁶ Člankom 7. stavkom 7. Zakona predviđeno je da Vijeće na prvoj sljedećoj sjednici daje suglasnost na odluku Izvršnog odbora, ali i da odluka Izvršnog odbora ostaje na snazi čak i ako Vijeće ne da suglasnost. U slučaju neodobravanja odluke Izvršnog odbora, Izvršnom odboru prestaje mandat, ali odluka ostaje na snazi. Sukladno tomu, takve su odluke Izvršnog odbora, barem prema trenutačno važećoj odluci, pravovaljane i

III.²⁸

Odluka će biti objavljena u *Sl. glasniku RS / Službenom listu Autonomne Pokrajine Vojvodine, Sl. listu grada/općine _____*, na oglasnoj ploči i službenoj mrežnoj stranici Vijeća.

Obrazloženje²⁹

mogu se dostaviti tražitelju mišljenja/prijedloga/suglasnosti i objaviti na oglasnoj ploči i službenoj mrežnoj stranici Vijeća.

²⁷ Odabrali jednu od ponuđenih opcija ovisno o tome je li Vijeće svojim Statutom povjerilo Izvršnom odboru odlučivanje o pojedinim pitanjima vezanim za provedbu zakonom predviđenih ovlasti nacionalnog vijeća.

²⁸ Ovaj se članak primjenjuje samo u slučajevima kada je Mišljenje/Odluku donijelo Vijeće nacionalne manjine. Ako je riječ o Mišljenju/Odluci koju je donio Izvršni odbor, istovjetan se članak treba nalaziti u odluci kojom ga/ju Vijeće odobrava.

²⁹ Sukladno načelu dobre uprave svaki pravni akt kojim se odlučuje o pravima i obvezama, a samim time i onaj koji je donesen obavljanjem javnih ovlasti, treba imati obrazloženje, tim više ako njegov obvezni prilog nije zapisnik sa sjednice na kojoj je donesen. Obrazloženje treba sadržavati, i tako javnosti učiniti dostupnim, odlučne činjenice zašto i kako je donesen pravni akt točno određenog sadržaja kao npr. u Modelu Odluke o primjeni podataka br. 1a.

Model Mišljenja/Odluke o davanju Mišljenja

NACIONALNO VIJEĆE _____

NACIONALNE MANJINE

Republika Srbija

Broj: _____

Datum: _____

Mjesto: _____

GRAD/OPĆINA _____

SKUPŠTINA GRADA/OPĆINE

GRADSKA/OPĆINSKA UPRAVA

Povjerenstvo za nazive dijelova naselja, ulica i trgova

Ulica _____ **br.** _____

Na osnovi članka 93. Zakona o lokalnoj samoupravi (*Službeni glasnik RS*, br. 129/2007, 83/2014 – dr. zakon, 101/2016 – dr. zakon i 43/2018) i članka 22. stavka 1. točke 6. Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina (*Službeni glasnik RS*, br. 72/2009, 20/2014 – Odluka US, 55/2014 i 47/2018), a sukladno članku ___ Statuta Nacionalnog vijeća _____ nacionalnih manjina (broj: _____ od _____ 20_____.) (u daljnjem tekstu: Statut) i članku _____ Poslovnika o radu Nacionalnog vijeća nacionalne manjine (broj: _____ od _____ 20_____. godine) (u daljnjem tekstu: Poslovnik)³⁰, Nacionalno vijeće _____ Nacionalne manjine / Izvršni odbor (u daljnjem tekstu: Vijeće) / Izvršni odbor, na sjednici održanoj dana _____ 20 _____. godine, donio je sljedeće

³⁰ Odabrati sve ili neke od ponuđenih opcija, ovisno o unutarnjoj organizaciji i načinu rada i odlučivanju nacionalnog vijeća nacionalne manjine.

MIŠLJENJE/ODLUKU
o
davanju mišljenja na Prijedlog rješenja o određivanju naziva
dijelova naselja/trgova/ulica na području Grada/Općine

I.

Daje se **pozitivno/negativno** mišljenje na Prijedlog odluke o određivanju naziva dijela naselja/trga/ulice (dijela naselja/trga/ulice _____) na području Grada/Općine _____ koji je Povjerenstvo za nazive dijelova naselja, ulica i trgova utvrdilo na sjednici održanoj _____ 20 ____ . godine (broj: _____).

II.

Odluku dostaviti predsjedniku Vijeća na odobrenje na prvoj sljedećoj sjednici Vijeća³¹/Povjerenstva za nazive dijelova naselja, ulica i trgova Grada/Općine _____.³²

³¹ Člankom 7. stavkom 7. Zakona predviđeno je da Vijeće na prvoj sljedećoj sjednici daje suglasnost na odluku Izvršnog odbora, ali i da odluka Izvršnog odbora ostaje na snazi čak i ako Vijeće ne da suglasnost. U slučaju neodobranja odluke Izvršnog odbora, Izvršnom odboru prestaje mandat, ali odluka ostaje na snazi. Sukladno tomu, takve su odluke Izvršnog odbora, barem prema trenutačno važećoj odluci, pravovaljane i mogu se dostaviti tražitelju mišljenja/prijedloga/suglasnosti i objaviti na oglasnoj ploči i službenoj mrežnoj stranici Vijeća.

³² Odabratu jednu od ponuđenih opcija ovisno o tome je li Vijeće svojim Statutom povjerilo Izvršnom odboru odlučivanje o pojedinim pitanjima vezanim za provedbu zakonom predviđenih ovlasti nacionalnog vijeća.

III.³³

Odluku objaviti na oglasnoj ploči i na službenim mrežnim stranicama
Vijeća.

Obrazloženje³⁴

³³ Ovaj se članak primjenjuje samo u slučajevima kada je Mišljenje/Odluku donijelo Vijeće nacionalne manjine. Ako je riječ o Mišljenju/Odluci koju je donio Izvršni odbor, istovjetan se članak treba nalaziti u odluci kojom ga/ju Vijeće odobrava.

³⁴ Sukladno načelu dobre uprave svaki pravni akt kojim se odlučuje o pravima i obvezama, a samim time i onaj koji je donesen obavljanjem javnih ovlasti, treba imati obrazloženje, tim više ako njegov obvezni prilog nije zapisnik sa sjednice na kojoj je donesen. Obrazloženje treba sadržavati, i tako javnosti učiniti dostupnim, odlučne činjenice zašto i kako je donesen pravni akt točno određenog sadržaja kao npr. u Modelu Odluke o promjeni podataka br. 1a.

7. NACIONALNA VIJEĆA U PODRUČJU KULTURE

Bez obzira na to kako shvaćamo pojam „kultura“, ovo je područje jedno od najzahtjevnijih i najizazovnijih kada je riječ o ovlastima nacionalnih vijeća. Razlozi su brojni:

- to je područje u kojem se **susreću i povezuju prošlost, sadašnjost i budućnost nacionalne manjine**
- riječ je o vrlo **nepovezanom i raznolikom zakonskom okviru** za čiju je pravilnu i učinkovitu primjenu odlučujuće i prevladavajuće poznavati propise iz područja **bibliotekarstva, arhivistike, muzeologije, literature, književnosti, nakladništva, glazbe, likovne umjetnosti, arheologije**, itd.
- u tom su području **dominantne odluke i aktivnosti strateškog obilježja**
- **inicijativa i aktivizam** nacionalnog vijeća jedno su od osnovnih obilježja ovog područja
- stoga su kapaciteti nacionalnog vijeća u ovom području iznimno važni jer je cilj koji se želi postići trostruk: **očuvanje, razvoj i širenje** kulture.

Sve ovlasti povjerene nacionalnim vijećima mogu se prema svojoj pravnoj prirodi podijeliti na:

- **osnivačke i/ili upravljačke**
- **sudjelovanje u upravljanju ustanovama (imenovanje članova upravnog odbora i davanje mišljenja) i**
- **druge ovlasti u području kulture.**

U sklopu svake od navedenih skupina nalazi se veći broj konkretnih ovlasti. Dosadašnja praksa i podaci pokazuju da se jedan dio njih ne izvodi jer za to nema potrebe ili nema kapaciteta za njihovo kvalitetno izvođenje, dok se ostali izvode na različite načine, ovisno o kojem je nacionalnom vijeću konkretno riječ.

Strateški gledano, najvažnija je ovlast nacionalnog vijeća u području kulture ovlast za podnošenje prijedloga za utvrđivanje činjenice da su pojedine ustanove u kulturi od posebne važnosti za nacionalnu manjinu.

Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina

(Sl. glasnik RS, br. 72/2009, 20/2014 – odluka US, 55/2014 i 47/2018)

„Sudjelovanje u upravljanju ustanovama

Članak 17.

... Na **prijedlog nacionalnog vijeća** osnivač izmjenom osnivačkog akta može ustvrditi da je **ustanova kulture od posebne važnosti za nacionalnu manjinu.**“

7.1. Imenovanje članova upravnog odbora

Ništa manje važna nije ovlast nacionalnog vijeća da imenuje članove upravnog tijela.

Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina

(Sl. glasnik RS, br. 72/2009, 20/2014 – odluka US, 55/2014 i 47/2018)

„Sudjelovanje u upravljanju ustanovama

Članak 17.

U ustanovama u kulturi za koje je **izmjenom osnivačkog akta utvrđeno da su od posebne važnosti za nacionalnu manjinu** nacionalno vijeće:

1. **imenuje najmanje jednog člana upravnog odbora** ustanove, sukladno zakonu kojim se uređuje područje kulture...”

Zakon o kulturi

(Sl. glasnik RS, br. 72/2009, 13/2016, 30/2016 – izmj. i 6/2020)

Članak 42.

„U upravni odbor ustanove u kulturi... za koju se **izmjenom osnivačkog akta utvrdi da je od posebne važnosti za očuvanje, promicanje i razvoj kulturne posebnosti i očuvanja nacionalnog identiteta nacionalne manjine, najmanje jedan član upravnog odbora** imenuje se na **prijedlog nadležnoga nacionalnog vijeća...**”

7.2. Davanje mišljenja

Ovlast nacionalnih vijeća da daje različite vrste mišljenja jedno je od onih ovlasti za kojima postoji stalna i česta potreba.

Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina

(Sl. glasnik RS, br. 72/2009, 20/2014 – odluka US, 55/2014 i 47/2018)

„Sudjelovanje u upravljanju ustanovama

Članak 17.

U ustanovama u kulturi za koje je **izmjenom osnivačkog akta utvrđeno da su od posebne važnosti za nacionalnu manjinu** nacionalno vijeće:

(...)

2. daje mišljenje **o predloženim članovima upravnog odbora** ustanove

3. daje mišljenje **u postupku izbora ravnatelja** ustanove...”

No, praksa je pokazala da se posljednjih godina najčešće rabi i da je za svakodnevni život pripadnika nacionalnih manjina najvažnija ovlast za davanje sasvim drukčijeg mišljenja.

Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina

(Sl. glasnik RS, br. 72/2009, 20/2014 – odluka US, 55/2014 i 47/2018)

„Ostale ovlasti u području kulture

Članak 18.

Nacionalno vijeće:

(...)

10. daje **prijedlog raspodjele sredstava dodijeljenih javnim natječajem iz proračuna** Republike, autonomne pokrajine ili jedinice lokalne samouprave, ustanovama, manifestacijama i udrugama nacionalnih manjina u području kulture...”

Zakon o kulturi

(Sl. glasnik RS, br. 72/2009, 13/2016, 30/2016 – izmj. i 6/2020)

„Financiranje i sufinansiranje projekata u kulturi

Članak 76.

Nacionalno vijeće nacionalne manjine daje **prijedlog za raspodjelu sredstava javnim natječajem iz proračuna** Republike, autonomne pokrajine ili jedinice lokalne samouprave, ustanovama, manifestacijama i udrugama nacionalne manjine u području kulture...”

Odredbe Zakona koje određuju ovu važnu ovlast nisu propisane na način koji omogućuje izravnu primjenu. Zato je sadržaj podzakonskog akta vrlo važan za njegovu učinkovitu provedbu. U njemu se nalaze svi nužni podaci o tome da:

- da bi **prikupili prijedloge za financiranje, odnosno sufinanciranje projekata** u kulturi, sva nadležna tijela (Ministarstvo kulture i informiranja, Pokrajinsko tajništvo za kulturu, tijela jedinica lokalne samouprave) moraju **raspisati javni natječaj**
- javni natječaj mora se **raspisivati najmanje jedanput na godinu**
- nadležna tijela moraju **objaviti javni natječaj na svojoj službenoj mrežnoj stranici i u najmanje jednom dnevnom tiskanom mediju koji izlazi na području na koje se natječaj odnosi**
- rok za podnošenje prijave **ne može biti kraći od 30 dana od dana objave u dnevnim tiskanim novinama**
- **pravo sudjelovanja** na natječaju imaju **ustanove, umjetničke i druge udruge, pojedinci i drugi subjekti u kulturi**
- prijave na natječaj podnose se na **posebnom obrascu** koji je **dio natječajne dokumentacije**, a **dostupan je na službenoj mrežnoj stranici** nadležnog tijela
- potrebno je da prijava bude **potpuna, uredno popunjena, s detaljnim i obrazloženim opisom projekta, razrađenim i preciznim proračunom, s točnim i potpunim podacima o kapacitetima podnositelja**
- **ocjenjivanje** projekata obavlja **svaki član povjerenstva za svaki projekt posebno, a povjerenstvo je dužno dati pisano obrazloženje u kojem će navesti razloge prihvatanja ili neprihvatanja projekata.**

Uredba o kriterijima, mjerilima i načinu odabira projekata u kulturi koji se financiraju i sufinanciraju iz proračuna Republike Srbije, autonomne pokrajine, odnosno jedinica lokalne samouprave

(Sl. glasnik RS, br. 105/2016 i 112/2017)

Članak 3.

„Kriteriji na osnovi kojih će se **ocjenjivati projekti...**

- 1) **usklađenost projekta s općim interesom u kulturi i prioritetima natječaja**
- 2) **kvaliteta i sadržajna inovativnost** projekta
- 3) **kapaciteti** potrebni za provedbu projekta, kako slijedi:
 1. **profesionalni ili umjetnički** kapaciteti
 2. ostali **potrebni resursi**
- 4) **financijski plan** – razrada, usklađenost s akcijskim planom, ekonomičnost i uključenost više izvora financiranja
- 5) **stupanj utjecaja na kvalitetu.**“

Model Mišljenja/Odluke o davanju Mišljenja

NACIONALNO VIJEĆE _____

NACIONALNE MANJINE

Republika Srbija

Broj: _____

Datum: _____

Mjesto: _____

**MINISTARSTVO KULTURE I INFORMIRANJA / POKRAJINSKO
TAJNIŠTVO ZA _____/GRAD/OPĆINA**

GRADSKA/OPĆINSKA UPRAVA

Gradsko/Općinsko tajništvo za _____ ³⁵

Ulica _____ br. _____

Na osnovi članka 76. stavka 5. Zakona o kulturi (*Službeni glasnik RS*, br. 72/2009, 13/2016 i 30/2016) i članka 18. stavka 1. točke 10. Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina (*Službeni glasnik RS*, br. 72/2009, 20/2014 – Odluka US, 55/2014 i 47/2018), a sukladno članku ____ Statuta Nacionalnog vijeća _____ nacionalne manjine (broj: _____ od _____ 20_____.) (u daljnjem tekstu: Statut) i članku _____ Poslovnika o radu Nacionalnog vijeća nacionalne manjine (broj: _____ od _____ 20_____. godine) (u daljnjem tekstu: Poslovnik) ³⁶, Nacionalno vijeće _____ nacionalne manjine (u daljnjem tekstu: Vijeće) / Izvršni odbor, na sjednici održanoj dana _____ 20 _____. godine, donio je sljedeće

³⁵ Odabrati jednu od ponuđenih opcija ovisno o konkretnoj situaciji, tj. komu se akt šalje.

³⁶ Odabrati sve ili neke od ponuđenih opcija, ovisno o unutarnjoj organizaciji i načinu rada i odlučivanju nacionalnog vijeća nacionalne manjine.

MIŠLJENJE/ODLUKU

o

davanju Mišljenja na Prijedlog za dodjelu sredstava dodijeljenih javnim natječajem za financiranje i sufinanciranje projekata iz područja kulture

I.

Daje se **pozitivno/negativno** mišljenje i **preporučuje se raspodjela sredstava** projektu _____ (naziv ili ime podnositelja) pod nazivom „_____“ (naziv projekta) poslanom na Javni natječaj Ministarstva kulture i informiranja / Pokrajinskog tajništva za _____ /Grada/Općine _____ za financiranje i sufinanciranje projekata u kulturi.

/

Daje se **pozitivno/negativno** mišljenje i **preporučuje se raspodjela sredstava** sljedećim projektima upućenim na Javni natječaj Ministarstva kulture i informiranja / Pokrajinskog tajništva za _____ /Grada/Općine _____ za financiranje i sufinanciranje projekata u kulturi.³⁷

³⁷ Odaberi jednu od ponuđenih opcija ovisno o tome je li potrebno dati mišljenje o jednom ili više predloženih projekata za dodjelu sredstava.

Red. br. Naziv projekta Ime podnosioca Obrazloženje³⁸

_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

II.

Odluka se dostavlja predsjedniku Vijeća na odobrenje na prvoj sljedećoj sjednici Vijeća³⁹ / Ministarstvu kulture / Pokrajinskom tajništvu za _____ / Gradu/Općini _____ Tajništvu za _____.⁴⁰

³⁸ Npr. Vijeće preporučuje _____ da financijski potpomogne provedbu projekta važnog za očuvanje/razvoj/promociju umjetnosti i kulture _____, kvalitetnog koncepta i pristupa temi, opsega i važnosti teme, načina obrade tema, višegodišnjeg trajanja, angažmana velikog broja mladih pripadnika _____ nacionalne manjine jer je to tradicionalna manifestacija _____ nacionalne manjine, dobre realizacije dosadašnjih projekata podnosioca jer je manifestacija od velike važnosti za očuvanje kulturnog identiteta _____.

³⁹ Člankom 7. stavkom 7. Zakona predviđeno je da Vijeće na prvoj sljedećoj sjednici daje suglasnost na odluku Izvršnog odbora, ali i da odluka Izvršnog odbora ostaje na snazi čak i ako Vijeće ne da suglasnost. U slučaju neodobranja odluke Izvršnog odbora, Izvršnom odboru prestaje mandat, ali odluka ostaje na snazi. Sukladno tomu, takve su odluke Izvršnog odbora, barem prema trenutno važećoj odluci, pravovaljane i mogu se dostaviti tražitelju mišljenja/prijedloga/suglasnosti i objaviti na oglasnoj ploči i službenoj mrežnoj stranici Vijeća.

⁴⁰ Izabrati jednu od ponuđenih opcija ovisno o tome je li ili nije Vijeće, svojim Statutom, Izvršnom odboru povjerilo odlučivanje o pojedinim pitanjima u svezi s imanjem ovlasti nacionalnog vijeća predviđenih zakonom.

III.⁴¹

Odluku objaviti na oglasnoj ploči i na službenim mrežnim stranicama
Vijeća.

Obrazloženje⁴²

NAPOMENA: Povjerenstva koja donose odluku o raspodjeli sredstava koja se dodjeljuju javnim natječajem dužna su u Obrazloženju svoje odluke, kada odstupe od prijedloga/mišljenja nacionalnih vijeća, detaljno i potpuno objasniti razloge i činjenice na osnovi kojih su to učinila. Svako suprotno postupanje obezvređuje svako sudjelovanje nacionalnih vijeća u ovim postupcima.

⁴¹ Ovaj se članak primjenjuje samo u slučajevima kada je Mišljenje/Odluku donijelo Vijeće. Ako je riječ o Mišljenju/Odluci koju je donio Izvršni odbor, istovjetan se članak treba nalaziti u odluci kojom ga/ju Vijeće odobrava.

⁴² Sukladno načelu dobre uprave svaki pravni akt kojim se odlučuje o pravima i obvezama, a samim time i onaj koji je donesen obavljanjem javnih ovlasti, treba imati obrazloženje, tim više ako njegov obvezni prilog nije zapisnik sa sjednice na kojoj je donesen. Obrazloženje treba sadržavati, i tako javnosti učiniti dostupnim, odlučne činjenice zašto i kako je donesen pravni akt točno određenog sadržaja kao npr. u Modelu Odluke o promjeni podataka br. 1a.

8. NACIONALNA VIJEĆA U PODRUČJU INFORMIRANJA

Područje informiranja u mnogočemu je slično području kulture kada je riječ o ovlastima nacionalnih vijeća. To je područje:

- u kojem, uz osnovnu funkciju – **informiranja**, postoji sporedna, ali ne manje važna funkcija doprinosa **očuvanju kulturnoga i jezičnog identiteta** nacionalnih manjina
- gdje se traži i očekuje **proaktivan pristup** nacionalnih vijeća
- u kojoj **odgovornost za potpuno, učinkovito i pravilno ostvarivanje jednako dijele javna tijela i nacionalna vijeća.**

Pravo na informiranje također je ustavna kategorija. Pripadnici nacionalnih manjina u Srbiji uživaju dvostruka jamstva prava na informiranje. Jedno je opće pravo na informiranje zajamčeno svim građanima, dok je drugo pravo na informiranje na materinskom jeziku čija je jedina svrha očuvanje osobitosti nacionalnih manjina.

Ustav

(Sl. glasnik RS, br. 98/2006)

„Pravo na informacije

Članak 51.

Svatko ima pravo biti **istinito, cjelovito i pravodobno informiran o pitanjima od javnog značenja**, a mediji su dužni to pravo poštovati.“

Pravo na očuvanje posebnosti

Članak 79.

„Pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo:

- na **potpuno, pravodobno i nepristrano informiranje na svojem jeziku**

- na **izražavanje, primanje i razmjenu informacija i ideja na svojem jeziku**
- na **osnivanje vlastitih sredstava informiranja.**

Sve ovlasti povjerene nacionalnim vijećima u ovom području mogu se prema svojoj pravnoj prirodi podijeliti na:

- **osnivačke i/ili upravljačke**
- **sudjelovanje u upravljanju ustanovama (predlaganje i davanje mišljenja)**
- **sudjelovanje u donošenju odluka**
- **druge ovlasti u području informiranja.**

U sklopu svake od navedenih skupina nalazi se veći broj konkretnih ovlasti. Međutim, praksa je pokazala da se najčešće provodi jedno od ovlasti iz posljednje skupine, iako nije strateške, nego operativne prirode. To ne treba čuditi jer područje informiranja ima još jednu značajku – potrebu za stalnim i odgovarajućim financiranjem. Jedan je od najvažnijih načina ostvarivanja prava na informiranje građana pripadnika nacionalnih manjina na različitim natječajima za projekte koje redovito raspisuje Ministarstvo kulture i informiranja, Pokrajinsko tajništvo za informiranje i jedinice lokalne samouprave. Uz to, dostupan im je i dodatni izvor prihoda – Proračunski fond za nacionalne manjine, kojim je donedavno upravljalo Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave, a prema novom Zakonu o ministarstvima trebao bi biti u nadležnosti **Ministarstva za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog**.

Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina

(Sl. glasnik RS, br. 72/2009, 20/2014 – odluka US, 55/2014 i 47/2018)

„Proračunski fond za nacionalne manjine

Članak 119.

Sredstva iz Proračunskog fonda dodjeljuju se **javnim natječajem za financiranje programa i projekata iz područja kulture, obrazovanja, informiranja i službene uporabe jezika i pisma...**

NAPOMENA: Prioritetno područje za koje će Proračunski fond osiguravati sredstva utvrđuje se na sjednici Vijeća za nacionalne manjine, a temeljem preporuka NVNM-a, odnosno Koordinacije nacionalnih vijeća nacionalnih manjina.

Kada je riječ o davanju mišljenja, vrijedi spomenuti nekoliko stvari:

- nacionalna vijeća mogu znatno **utjecati autoritetom i kvalitetom mišljenja** koje upućuju o projektima iz područja informiranja
- njihov se stav o tome **načelno uvažava**
- **natječaji su za financiranje i sufinanciranje javni**
- tijelo koje raspisuje natječaj **dužno je pribaviti mišljenje nacionalnog vijeća**
- **pretpostavka** je da će tijelo **na vrijeme dostaviti kompletnu dokumentaciju nacionalnim vijećima** kako bi imala dovoljno vremena i na temelju čega dati mišljenje
- pri davanju mišljenja treba imati na umu da je praksa pokazala da je **najveći problem do sada realizacija projekata kojima su odobrena sredstva.**

Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina

(*Sl. glasnik RS*, br. 72/2009, 20/2014 – odluka US, 55/2014 i 47/2018)

„Ostale ovlasti u području obavještajne službe

Članak 21.

Nacionalno vijeće:

(...)

2. **predlaže dodjelu sredstava** za projekte prijavljene na javni natječaj koji raspisuje tijelo javne vlasti **radi podizanja kvalitete informiranja pripadnika nacionalnih manjina...**

Zakon o javnom informiranju i medijima

(Sl. glasnik RS, br. 83/2014, 58/2015 i 12/2016 – autentično tumačenje)

„Ostvarivanje prava na informiranje nacionalnih manjina“

Članak 13.

„Kako bi se omogućilo **ostvarivanje prava nacionalnih manjina na informiranje na vlastitom jeziku i njegovanje vlastite kulture i identiteta... osigurava dio sredstava, sufinanciranjem** ili drugim uvjetima za rad medija koji objavljuju informacije na jezicima nacionalnih manjina

(...)

Natječajno povjerenstvo

Članak 24.

... Za projekte koji se prijavljuju na natječaj koji se raspisuje radi podizanja kvalitete **informiranja pripadnika nacionalnih manjina potrebno je pribaviti mišljenje nadležnoga nacionalnog vijeća nacionalne manjine.**“

Model Mišljenja/Odluke o davanju Mišljenja

NACIONALNO VIJEĆE _____

NACIONALNE MANJINE

Republika Srbija

Broj: _____

Datum: _____

Mjesto: _____

**MINISTARSTVO KULTURE I INFORMIRANJA / POKRAJINSKO
TAJNIŠTVO ZA INFORMIRANJE/GRAD/OPĆINA**

Gradska/Općinska uprava

Gradsko/Općinsko tajništvo za _____

Ulica _____ **br.** _____

Na osnovi članka 24. stavka 2. Zakona o javnom informiranju i medijima (*Službeni glasnik RS*, br. 83/2014, 58/2015 i 12/2016 – vjerodostojno tumačenje) i članka 21. stavka 1. točke 2. Zakona o Nacionalnim vijećima nacionalnih manjina (*Službeni glasnik RS*, br. 72/2009, 20/2014 – odluka US, 55/2014 i 47/2018), a sukladno članku ____ Statuta Nacionalnog vijeća _____ nacionalne manjine (broj: _____ od _____ 20_____.) (u daljnjem tekstu: Statut) i članku _____ Poslovnika o radu Nacionalnog vijeća nacionalne manjine (broj: _____ od _____ 20_____. godine)⁴³ (u daljnjem tekstu: Poslovnik), Nacionalno vijeće _____ nacionalne manjine (u daljnjem tekstu: Vijeće) / Izvršni odbor, na sjednici održanoj dana _____ 20_____. godine, donio je sljedeće

MIŠLJENJE/ODLUKU

⁴³ Odabrati sve ili neke od ponuđenih opcija, ovisno o unutarnjoj organizaciji i načinu rada i odlučivanju nacionalnog vijeća nacionalne manjine.

o

**davanju mišljenja na Prijedlog za dodjelu sredstava dodijeljenih
javnim natječajem za financiranje i sufinanciranje projekata iz
područja informiranja**

I.

Daje se **pozitivno/negativno** mišljenje i **preporučuje se raspodjela sredstava** projektu _____ (naziv ili ime podnositelja) pod nazivom „_____“ (naziv projekta) upućenom na Javni natječaj Ministarstva kulture i informiranja / Pokrajinskog tajništva za informiranje / Grada / Općine _____ za financiranje i sufinanciranje projekata u kulturi.

/

Daje se **pozitivno/negativno** mišljenje i **preporučuje se raspodjela sredstava** sljedećim projektima koji su poslani na Javni natječaj Ministarstva kulture i informiranja / Pokrajinskog tajništva za informacije / Grada / Općine _____ za financiranje i sufinanciranje projekata u kulturi.⁴⁴

II.

Odluku dostaviti predsjedniku Vijeća na odobrenje na prvoj sljedećoj sjednici Vijeća⁴⁵ / Ministarstvu kulture / Pokrajinskom tajništvu

⁴⁴ Odabrati jednu od ponuđenih opcija ovisno o tome je li potrebno dati mišljenje o jednom ili više predloženih projekata za dodjelu sredstava.

⁴⁵ Člankom 7. stavkom 7. Zakona predviđeno je da Vijeće na prvoj sljedećoj sjednici daje suglasnost na odluku Izvršnog odbora, ali i da odluka Izvršnog odbora ostaje na snazi čak i ako Vijeće ne da suglasnost. U slučaju neodobranja odluke Izvršnog odbora, Izvršnom odboru prestaje mandat, ali odluka ostaje na snazi. Sukladno tomu, takve su odluke Izvršnog odbora, barem prema trenutačno važećoj odluci, pravovaljane i

III.⁴⁷

Odluku objaviti na oglasnoj ploči i na službenim mrežnim stranicama
Vijeća.

Obrazloženje⁴⁸

NAPOMENA: Povjerenstva koja donose odluku o raspodjeli sredstava koja se dodjeljuju javnim natječajem dužna su u Obrazloženju svoje odluke, kada odstupa od prijedloga/mišljenja nacionalnih vijeća, detaljno i potpuno objasniti razloge i činjenice na osnovi kojih su to učinila. Svako suprotno postupanje obezvređuje svako sudjelovanje nacionalnih vijeća u ovim postupcima.

mogu se dostaviti tražitelju mišljenja/prijedloga/suglasnosti i objaviti na oglasnoj ploči i službenoj mrežnoj stranici Vijeća.

⁴⁶ Izabrati jednu od ponuđenih opcija ovisno o tome je li ili nije Vijeće, svojim Statutom, Izvršnom odboru povjerilo odlučivanje o pojedinim pitanjima u svezi s imanjem ovlasti nacionalnog vijeća predviđenih zakonom.

⁴⁷ Ovaj se članak primjenjuje samo u slučajevima kada je Mišljenje/Odluku donijelo Vijeće nacionalne manjine. Ako je riječ o Mišljenju/Odluci koju je donio Izvršni odbor, istovjetan se članak treba nalaziti u odluci kojom ga/ju Vijeće odobrava.

⁴⁸ Sukladno načelu dobre uprave svaki pravni akt kojim se odlučuje o pravima i obvezama, a samim time i onaj koji je donesen obavljanjem javnih ovlasti, treba imati obrazloženje, tim više ako njegov obvezni prilog nije zapisnik sa sjednice na kojoj je donesen. Obrazloženje treba sadržavati, i tako javnosti učiniti dostupnim, odlučne činjenice zašto i kako je donesen pravni akt točno određenog sadržaja kao npr. u Modelu Odluke o promjeni podataka br. 1a.

9. NACIONALNO VIJEĆE I NEOVISNA TIJELA

9.1. Pučki pravobranitelj

Pučki pravobranitelj ima niz vrlo važnih ovlasti u obavljanju javnih ovlasti nacionalnih vijeća.

Zakon o pučkom pravobranitelju

(Sl. glasnik RS, br. 79/2005 i 54/2007)

„Članak 17.

Pučki pravobranitelj... **kontrolira poštovanje prava građana**, utvrđuje povrede učinjene aktima, radnjama ili propustima upravnih tijela ... **kontrolira zakonitost i pravilnost rada upravnih tijela...**

Članak 18.

Pučki pravobranitelj ima pravo **predlagati zakone** iz svoje nadležnosti.

Pučki pravobranitelj ovlašten je **podnijeti inicijativu Vladi, odnosno Skupštini za izmjene i dopune zakona...**

Pučki pravobranitelj ovlašten je u postupku primjene propisa **davati mišljenje Vladi i Skupštini na prijedloge zakona i drugih propisa** ako se njima uređuju pitanja važna za zaštitu prava građana.

Članak 19.

Pučki pravobranitelj ovlašten je **pokrenuti postupak pred Ustavnim sudom za ocjenu ustavnosti i zakonitosti** zakona, drugih propisa i općih akata.

Članak 20.

Pučki pravobranitelj ovlašten je javno preporučiti razrješenje službene osobe odgovorne za povredu prava građana, odnosno pokrenuti stegovni postupak protiv djelatnika upravnog tijela koji je neposredno odgovoran za povredu...”

Pučki pravobranitelj postupaju:

1. po **pritužbi** i/ili
2. na **vlastitu inicijativu**.

Da bi i ovaj mehanizam zaštite bio učinkovit, nužno je ispuniti nekoliko uvjeta:

3. pučki pravobranitelj treba biti **posljednji, a ne prvi korak** u zaštiti nečijeg prava koje je povrijeđeno
4. stoga je **prije podnošenja pritužbe podnositelj dužan pokušati zaštititi svoja prava u odgovarajućem sudskom postupku podnošenjem pravnih lijekova koji su mu dostupni**
5. ako to ne učini, pučki pravobranitelj **neće pokrenuti postupak po podnesenoj pritužbi, nego će podnositelja pritužbe poučiti koji mu pravni lijekovi stoje na raspolaganju i uputiti ga da pokrene odgovarajući pravni postupak**
6. samo će **iznimno** pučki pravobranitelj pokrenuti postupak i prije nego što su iscrpljena sva pravna sredstva (ako bi bila **nanesena nenadoknadiva šteta, ako je riječ o pritužbi zbog povrede načela dobre uprave, posebno nekorektan odnos tijela prema podnositelju pritužbe, nepravodoban rad...**

Pritužbu može podnijeti:

Zakon o pučkom pravobranitelju

(Sl. glasnik RS, br. 79/2005 i 54/2007)

„Članak 25.

Svaka fizička ili pravna osoba, domaća ili strana, koja smatra da su joj povrijeđena prava aktom, radnjom ili propustom upravnog tijela...“

Pritužba se može podnijeti najkasnije godinu dana od povrede prava, odnosno od posljednjeg postupanja ili nepostupanja upravnog tijela.

Ovaj se rok prekida i ponovno počinje teći svakom radnjom ili djelatnošću bilo upravnog tijela bilo podnositelja pritužbe, npr. dopisom tijelu u svezi s prethodnim nepostupanjem.

X	365 dana	pritužba pučkom pravobranitelju
	12 mjeseci	
	1 godina	

Nacionalna vijeća mogu i trebaju podnijeti pritužbu pučkom pravobranitelju:

- 1) kada su povrijeđena **njihova prava**, tj. kada ne mogu obavljati povjerene im ovlasti ili državna tijela ne ispunjavaju svoje dužnosti prema njima (**u svoje ime**)
- 2) kada su povrijeđena **prava pripadnika** nacionalne manjine koju predstavljaju (**u ime pripadnika nacionalne manjine**).

Nacionalna vijeća to mogu učiniti prema dvjema pravnim osnovama.

Zakon o pučkom pravobranitelju

(Sl. glasnik RS, br. 79/2005 i 54/2007)

„Članak 25.

Svaka fizička ili pravna osoba koja smatra da su... može podnijeti pritužbu pučkom pravobranitelju.“

Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina

(Sl. glasnik RS, br. 72/2009, 20/2014 – odluka US, 55/2014 i 47/2018)

„1. Opće ovlasti

Članak 10.

Nacionalno vijeće

(...)

12) **podnosi pritužbu pučkom pravobranitelju...** kada procijeni da je došlo do povrede ustavom i zakonom zajamčenih...”

Pritužba se podnosi u **pisanom obliku ili usmeno na zapisnik**.

Podnošenje pritužbe **ne plaća** se, tj. ona se može podnijeti bez plaćanja pristojbe ili bilo kakve druge naknade.

Nacionalnom vijeću nisu potrebni suglasnost ni ovlasti za podnošenje pritužbe pučkom pravobranitelju.

Pritužba može biti sastavljena:

- u **slobodnom obliku** i
- **popunjavanjem obrasca pritužbe** koji se nalazi na službenoj mrežnoj stranici pučkog pravobranitelja.

Bez obzira na to kako će pritužba biti sastavljena, važno je da bude:

- **jasna**
- **razumljiva**
- **precizna**
- **sažeta** i
- da sadržava **točne** i **nužne** podatke

- o **podnositelju** ili osobi čije je pravo i/ili interes povrijeđen
- o **onome za koga se tvrdi da je počinio povredu prava i/ili interesa** i
- o **aktu i/ili radnji/propustu**.

9.2. Povjerenik za zaštitu ravnopravnosti

Postoji dosta sličnosti u odnosu nacionalnih vijeća i povjerenika za zaštitu ravnopravnosti s odnosom pučkog pravobranitelja i nacionalnih vijeća. Međutim, nisu zanemarivi broj i značenje razlika koje postoje, a koje su posljedica razlika u nadležnostima navedenih dvaju neovisnih tijela.

Naime, povjerenik ima neke nadležnosti koje pučki pravobranitelj nema.

Zakon o zabrani diskriminacije

(Sl. glasnik RS, br. 22/2009)

„Nadležnosti povjerenika

Članak 33.

Povjerenik:

1. **prima i razmatra pritužbe zbog kršenja zabrane diskriminacije... i izriče mjere...**
3. **podnosi tužbe** zbog kršenja zabrane diskriminacije... i
4. **podnosi prekršajnu prijavu zbog povrede zabrane diskriminacije.**“

„Članak 38.

Povjerenik **predlaže provedbu postupka mirenja** sukladno zakonu kojim se uređuje postupak medijacije, a **prije poduzimanja drugih radnji u postupku.**“

Da bi i ovaj mehanizam zaštite bio učinkovit, nužno je ispuniti nekoliko uvjeta:

- pritužba se može podnijeti **samo zbog diskriminacije** (povrede zabrane diskriminacije), **a ne i zbog sloboda i prava koja mogu postojati, ali nemaju elemente diskriminacije** (one su predmet rada pučkog pravobranitelja)
- pritužbu može podnijeti:

Poslovnik o radu

(Sl. glasnik RS, br. 34/2011)

„Osobe ovlaštene za podnošenje pritužbe

Članak 15.

Pritužbu zbog diskriminacije može podnijeti:

- svaka **fizička ili pravna osoba ili skupina osoba koja smatra da je pretrpjela diskriminaciju**
- **organizacija koja se bavi zaštitom ljudskih prava ili druga osoba u ime i uz suglasnost osobe** koja smatra da je diskriminirana
- u slučaju **diskriminacije skupine osoba organizacija za ljudska prava može podnijeti pritužbu u svoje ime, bez suglasnosti** pojedinih članova.“

Nacionalna vijeća mogu podnijeti pritužbu:

- u **svoje ime** i

- **uime osobe koja sebe smatra diskriminiranom ili je** pretrpjela diskriminaciju.

Kada **podnosi pritužbu uime osobe koja smatra da je diskriminirana ili je pretrpjela diskriminaciju**, a koja je **član te nacionalne manjine, nacionalnim vijećima nije potrebna posebna suglasnost te osobe** jer prema Ustavu i zakonima nacionalna vijeća predstavljaju nacionalnu manjinu i sve njezine pripadnike.

Pritužba se podnosi u **pisanom obliku**. Samo **iznimno** ona može biti podnesena **usmeno u zapisnik**.

Podnošenje pritužbe **ne plaća** se, tj. ona se može podnijeti bez plaćanja pristojbe ili bilo kakve druge naknade.

Pritužba se može podnijeti protiv:

- svake **fizičke osobe** koja počinu akt diskriminacije
- svake **skupine osoba** koja počinu čin diskriminacije
- svake **pravne osobe** koja počinu akt diskriminacije
- svakog **tijela javne vlasti** koje počinu akt diskriminacije.

Podnošenje pritužbe ima smisla i može biti uspješno samo pod nekoliko uvjeta:

Zakon o zabrani diskriminacije

(Sl. glasnik RS, br. 22/2009)

„Članak 36.

... ako **postupak pred sudom po istoj stvari nije već pokrenut ili pravomoćno okončan.**“

Također povjerenik neće postupati:

Zakon o zabrani diskriminacije

(Sl. glasnik RS, br. 22/2009)

„Članak 36.

- ako je **očigledno da nema povrede prava na** koju podnositelj upućuje
- ako je **u istoj stvari već postupao, a nisu ponuđeni novi dokazi**
- ako utvrdi da je **zbog protoka vremena od učinjene povrede prava nemoguće postići svrhu postupanja.**“

Ni ovlasti povjerenika za pokretanje sudskog spora **nisu bezuvjetne**. Naime, da bi povjerenik mogao podnijeti tužbu, nužno je da bude ispunjen jedan poseban uvjet.

Zakon o zabrani diskriminacije

(Sl. glasnik RS, br. 22/2009)

„Tužbe drugih osoba

Članak 46.

Tužbe... može podnijeti **povjerenik** i organizacija koja se bavi zaštitom ljudskih prava, odnosno prava određene skupine osoba.

Ako se **diskriminatorno postupanje odnosi isključivo na određenu osobu**, tužitelji mogu **podnijeti tužbu samo uz njegov pristanak u pisanom obliku.**“

Povjereniku je **potrebna suglasnost osobe koja smatra da je diskriminirana ili je pretrpjela diskriminaciju** ako, nakon razmatranja pritužbe, nađe da ima osnove za **podnošenje tužbe.**

Povjereniku je, dakle, za pokretanje sudskog spora potreban pisani pristanak:

- **nacionalnog vijeća** ako je **pritužbu podnio u svoje ime** jer se **diskriminatorno postupanje odnosi na nacionalno vijeće kao pravnu osobu**
- **pripadnika nacionalne manjine** ako je **nacionalno vijeće pritužbu podnijelo u njegovo ime** jer se **diskriminatorno postupanje odnosi na njega kao fizičku osobu.**

Pritužba može biti sastavljena:

- u **slobodnom obliku** i/ili
- **popunjavanjem obrasca pritužbe** koji se nalazi na službenoj mrežnoj stranici povjerenika.

Bez obzira na to kako će pritužba biti sastavljena, važno je da bude:

- **jasna**
- **razumljiva**
- **precizna**
- **sažeta** i
- da sadržava **točne i nužne** podatke
 - o **podnositelju** ili diskriminiranoj osobi
 - o **onome za koga se tvrdi da diskriminira**
 - o diskriminatornom **aktu i/ili radnji.**

Medijacija je još jedno od ovlasti kojima ne raspolaže pučki pravobranitelj.

Zakon o zabrani diskriminacije

(Sl. glasnik RS, br. 22/2009)

„Mirenje

Članak 38.

Povjerenik **predlaže** provedbu postupka **mirenja** sukladno zakonu kojim se uređuje postupak medijacije, a **prije poduzimanja drugih radnji u postupku.**"

I za učinkovito poduzimanje nužno je da su ispunjeni određeni uvjeti.

Povjerenik će:

1. **predložiti mirenje** ako nakon razmatranja pritužbe smatra da postoji **moгуćnost njezine uspješne provedbe**
2. **uputiti diskriminiranoj osobi i onomu za koga se tvrdi da diskriminira pisani prijedlog za provedbu medijacije**
3. u roku **od 15 dana oni su ovlaštani**
 - 3.1. **izjasniti se o prijedlogu**
 - 3.2. **sporazumno odrediti jednoga ili više medijatora ili**
 - 3.3. **usuglasiti se da medijatora odredi povjerenik.**

PONEDJELJAK NEDJELJA	UTORAK	SRIJEDA	ČETVRTAK	PETAK	SUBOTA
dan primitka prijedloga za provedbu medijacije					
		X odluka o prijedlogu za provedbu medijacije			

Ako se **jedna ili obje strane**, u ostavljenom roku, **izjasne da ne žele** provesti medijaciju ili **rok za izjašnjenje neuspješno protekne**, **medijacija neće biti provedena.**

Ako u ostavljenom roku **strane prihvate provedbu medijacije**, **povjerenik će donijeti odluku o imenovanju medijatora.**

Povjerenik podnosi **tužbu** sudu **na osnovi pritužbe** koja je podnesena i uz nju dostavljenih priloga, tj. činjenica i dokaza koje oni sadržavaju.

Poslovník o radu

(Sl. glasnik RS, br. 34/2011)

„Podnošenje tužbe i prekršajne prijave

Članak 34.

Kada se u postupku po pritužbi utvrdi da je došlo do diskriminacije... Povjerenik... podiže **tužbu** nadležnom sudu ako ocijeni da je to s obzirom na okolnosti slučaja, **svrhovito radi ostvarivanja učinkovite zaštite od diskriminacije, unaprjeđenja sudske prakse u parnicama za zaštitu od diskriminacije, podizanja svijesti javnosti i dr...**“

Ova je publikacija nastala uz financijsku pomoć Europske unije i Vijeća Europe. Stavovi izraženi u ovom dokumentu nisu službeni stav Europske unije ili Vijeća Europe.

HRV

Vijeće Europe vodeća je organizacija za ljudska prava na kontinentu. Uključuje 46 zemalja, među ostalim i sve članice Europske unije. Sve države članice Vijeća Europe potpisale su Europsku konvenciju o ljudskim pravima, sporazum čiji je cilj zaštita ljudskih prava, demokracije i vladavine prava. Europski sud za ljudska prava prati primjenu Konvencije u državama članicama.

www.coe.int

Države članice Europske unije odlučile su udružiti svoja znanja, resurse i sudbine. Zajedno su izgradile stabilno okruženje, demokraciju i održivi razvoj uz održavanje kulturne raznolikosti, tolerancije i individualnih sloboda. Europska unija predana je dijeljenju svojih postignuća i vrijednosti sa zemljama i narodima izvan svojih granica.

www.europa.eu

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

Ministarstvo za ljudska i manjinska
prava i društveni dijalog